Ч. 233 (14.777). Львів, пятниця 22. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

БОЛЬШЕВИКИ БОМБАРДУЮТЬ міста китайського Туркестану.

Як подає щоденник „Асагі", 50 совітських військових літаків бомбардувало Каттар, Юрг, Шарярканд, Каргалін, Готан, Гума та інші міста китайського Туркестану, де недавно силоміць введено совітський устрій; чимало людей погинуло. Причиною є конфлікт між тубільцями та совітами.

Японію запросили на конференцію 9-ох держав,

ЯКА НЕ МАТИМЕ ПРОТИЯПОНСЬКОГО ХАРАКТЕРУ.

Амбасадор Бельгії та Франції запросив японський уряд на конференцію сиґнатарів „договору 9-ох держав", що має розглянути питання, як мирно полагодити китайсько-японський конфлікт. Амбасадори Англії та Злучених Держав відвідали міністра закордонних справ Гіроту і дораджували йому приняти запрошення, **підкреслюючи, що її завданням зовсім не є протияпонські постанови.**

ЧИ ЯПОНІЯ ПРИЙМЕ ЗАПРОШЕННЯ?

Міністр Гірота заявив, що дасть відповідь після наради з премієром та заінтересованими міністрами. В дипльоматичних колах припускають, що Японія відкине запрошення, бо японська публична опінія противиться участи в якійнебудь конференції, що її зорганізувала Ліґа Націй, дарма, що бельгійський амбасадор запросив Японію в імени свого уряду, британського й американського, без якоїнебудь алюзії про Ліґу Націй. В японських колах заявляють, що непотрібно брати участь у конференції, яку зорганізували посторонні держави, коли Японія може порозумітись безпосередньо з Китаєм.

Політична акція японських католиків.

200.000 японців-католиків оснувало патріотичну організацію, яка поставила собі за завдання показати світові „правдиве обличчя Японії". Ця організація висловила повну льояльність супроти уряду і домагається, щоб він утворив постійну дипльоматичну місію при Ватикані; вона видаватиме пропаґандивні брошурки в чужих мовах, які мають доказати, що японська експанзія в Китаю це реакція на большевизацію того краю.

СТАНОВИЩЕ ВАТИКАНУ.

Коментуючи цю подію, апостольський делеґат Японії архиеп. Павло Марелля заявив, що **він не має від Ватикану ніякої інструкції у справі підтримки боротьби Японії проти большевизму.** Апостольська столиця не вмішується до міжнародніх конфліктів, хоча протикомуністичне наставлення кожної нації годиться з католицькими ідеалами.

„Оссерваторе Романо" офіційно заперечує поголоски з американської преси, немовби Японія заключила з Ватиканом договір, називаючи їх тенденційними. Такі фальшиві інформації — мовляв — можуть наразити католицькі місії в Китаю на великі шкоди.

КИТАЙСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА РОЗБИТА.

Як подають з японських офіційних джерел, 14. вересня японці затопили 2 китайські кружляки коло форту Бокка Тіґріс, у жовтні японські літаки затопили 10 китайських воєнних кораблів. Недобитки китайської воєнної фльоти (коло 10-ох менших одиниць) схоронились до портуґальської пристані Макао.

ВТРАТИ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Комунікат японської адміралїції повідомляє, що від вибуху далекосхідньої війни японське морське летунство знищило 365 китайських літаків, з того 153 у боях, решту на летунських майданах.

За той час Японія втратила 46 літаків.

Несподіваний крок Італії на засіданні комітету неінтервенції.

На вчорашньому засіданні комітету неінтервенції амб. Гранді заявив, що Італія годиться признати обом еспанським урядам комбатантські права без ніяких застережень, на основі британського пляну з 14. липня. Італія годиться, щоби на оба еспанські фронти вислати комісії, які підготовилиб евакуацію або опрацювали би листи добровольців, що їх будуть евакувати. Ще заки ці комісії зложать звіт, Італія погоджується на те, щоби відкликати „символічну" кількість добровольців. Треба ще лише порозумітись щодо пропорціональної евакуації добровольців згідно з французьким пляном. Це становище Італії — заявив Гранді є доказом, що Італія хоче взятись до конструктивної праці; тепер різниці у поглядах є мінімальні.

З Льондону подають, що мін. Іден погодиться на пропозицію Грандія, приняти британський плян з 14. липня, щоб не довести до зірвання конференції.

МЕКСИК І ГОЛЯНДІЯ ТАКОЖ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ.

Мексиканський уряд приняв запрошення на брюссельську конференцію 9-ох держав; так само приняв запрошення і голяндський уряд.

„МУСОЛІНІ ВРАТУВАВ КОМІТЕТ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ ВІД НЕХИБНОЇ СМЕРТИ" — ПИШЕ БРИТІЙСЬКА ПРЕСА.

Вся преса з вдоволенням пише про успіхи вчорашнього засідання комітету неінтервенції; деякі праві часописи пишуть, що Мусоліні в останній хвилині врятував комітет неінтервенції від нехибної смерти. „Таймс" добачує в італійському рішенні прикмети рішення державного мужа. Ліві часописи також вдоволені, але деякі з них підозрівають, що Італія хоче лише зискати на часі, проволікаючи справу, доки впаде Хіхон. Тоді 100-тисячна північна національна армія перейде на араґонський фронт і вирішить про перемогу. Тоді постепенна евакуація італійців не матиме ніякого значіння.

ЩО СКАЖЕ САЛЯМАНКА, ВАЛЕНСІЯ І... МОСКВА?

На думку британської преси ключ успіху комітету неінтервенції є тепер у Саляманці та Валенсії; все залежить від становища обох еспанських урядів.

З боку СССР треба сподіватися деяких труднощів, та вони не відіграють ніякої ролі в теперішній атмосфері, яка витворилась після італійської заяви.

З життя і відносин нашого духовенства.

Львів, 21. жовтня 1937.

В „Ділі" з 24. вересня ц. р. була моя стаття під наголовком „Приватні службовики і громадянство", в якій я мимоходом згадав і про теперішне матеріяльне положення греко-кат. духовенства в Галичині. Всього є там одно речення, а саме мова про спролетаризування нашого духовенства. На превеликий жаль те речення, чи вірніше — одно слово в ньому — викликало прикре непорозуміння, ба навіть практичний наслідок, що не лежав зовсім в інтенції автора цих рядків.

Йде тут головно про звичайні вкладки на вдовичо-сиротинський фонд та обезпеченеві вкладки до товариства „Карпатія", що їх досі за згодою духовенства стягали безпосередно з платні, яку консисторія виплачує священикові з готівкового фонду, признаного щорічно в державному буджеті міністерства віроісповідань і освіти на потреби католицької церкви і духовенства. Цей фонд розкладається опісля на поодинокі епархії і кожний ординарій одержує означену суму, яку вже сам за посередництвом своєї консисторії і деканальних урядів розділює між священиків, занятих у душпастирській службі. Не було тут ніякої кривди для інтересованих, навпаки, була тільки користь для них, бо зменшувало їх видатки на пересилку, а в додатку була завжди певність, що конечна в інтересі забезпечення родини вкладка нпр. до вдовичо-сиротинського фонду і „Карпатії" була в цілости і в час заплачена. А того всього у багатьох випадках може й не бути — знову зі шкодою самого інтересованого священика і його родини, якщо згадані вкладки на будуче буде він сам пересилати. Отже поворот до давнішої практики є вказаний, а то й конечний для добра самого духовенства і їх родин, що проживають у далеко неблискучих матеріяльних відносинах. Про ті відносини, як і взагалі про життя теперішнього душпастирського духовенства хочу сьогодні дещо сказати — передовсім у звязку зі сучасною його дотацією.

В колишній австрійській державі відносини католицької церкви і духовенства були впорядковані законом з 7. травня 1874 р. про правні відносини католицької церкви, що відносився теж і до духовенства, а не обхоплював нижчої церковної прислуги, як дяків і паламарів. Для утримання духовенства істнував релігійний фонд та окремі дотації з державного буджету з визначенням річної суми (конгруї) для поодиноких духовних дикастерій. Доходи з необсадженої бенефіції — так зване інтеркаляре — йшли до релігійного фонду, що був під державною управою. Висоту суми означувала держава, а платні духовенства виплачували державні податкові уряди безпосередньо кожному священикові, після відтягнення податків, які зрештою в порівнанні з теперішніми були зовсім невисокі. Сама конгруа з пятилітніми додатками була доволі значна, так, що матеріяльна забезпека нашого греко-кат. духовенства в Австрії була відповідна, якщо зважити, що й епитрахильні доходи були тоді куди більші як сьогодні.

Як сказано, матеріяльне положення нашого духовенства в Галичині у довоєнних роках було назагал доволі добре, особливо ще й тоді, коли парох умів відповідно господарити на своїй бенефіції. Та й правне положення духовенства було інакше як нині. Австрійська державна влада мала далеко більший голос у церковних справах, як польська держ. влада від хвилини (від 2. серпня 1925 р.), коли на основі конкордату Апостольської Столиці з Польщею з 2 лютого 1925 р. ухилено згаданий вище австрійський закон з 1874 р. До речі, в польському тексті конкордату наш греко-кат. обряд названо „obrządek grecko-rusiński" у французькому

тексті „rite greco-ruthene“, а саме уст. IX при організації католицької церкви в Польщі, хоч в анексі говориться виразно про вдови і сироти по греко-кат. духовниках.

Форма матеріяльного забезпечення католицького духовенства в Польщі, зокрема в душпастирстві, є тепер інакша як це було в Галичині за Австрії та й саме забезпечення куди менше. На підставі конкордату католицька церква в Польщі дістала широку внутрішню автономію, при якій поширено значно безпосередню владу ординаріїв над підчиненим духовенством, яку у деяких — не точно канонічних — ділянках виконувала за Австрії сама державна влада. Торкається це передовсім матеріяльного забезпечення духовенства.

В анексі до конкордату означено точно дотації духовенства, його емеритури, — останні павшально — між іншими означено павшально-річною сумою 129.296 зол. забезпечення вдів і сиріт по греко-кат. духовниках, як теж признано павшальні гроші на удержання катедральних хорів і нижчих церковних урядовців, на адміністрацію, підмоги, будівельний фонд і інші видатки. Вони є обхоплені щорічно глобальною буджетовою сумою у видатках міністерства віроісповідань і освіти.

Для духовенства, яке як дотацію має земельні наділи, важна є постанова ст. XXIV, де цю справу устійнили у 9 окремих точках. З них найважнішими є точка 5 (означення висоти земельної дотації, напр. для парохів від 15 до 30 гектарів, залежно від роду землі, для епископів, капітул і семинарів по 180 га) і точка 9, в якій говориться, що самі правні церковні і чернечі особи мають право безпосередньо перевести парцеляцію, полишаючи решту для себе (т. 6) до власного вибору.

На основі постанов польського закону про виконання земельної реформи з 28. грудня 1928 р. церковні, дотаційні і чернечі рільні нерухомости підпадають теж під цей закон в границях конкордату — зокрема щодо примусового викупу на парцеляційні цілі (ст. XXIV, точка 5 конкордату). У виконанні тих постанов розпочали парцеляцію ерекціональних парохіяльних грунтів, при чому найбільше насилення парцеляції припадає на часи високої економічної коньонктури в рр. 1928 і 1929. У майже повному розмірі перевели її у станиславівській епархії, оставляючи до вжитку пароха найчастіше максимальну норму з конкордату себто 30 га (= 55 моргів). При цій нагоді наділено там земельною дотацією і дяків (5 моргів) та паламарів (2 морги), якщо була надвишка над 55 моргів призначених парохові, признаючи дальше 7 моргів для церковної прислуги в парохіях епархії, що не мають для неї земельної дотації і ще окремо 5 моргів на вивінування дяківської школи.

Дещо інакше перевели цю справу у львівській архіепархії на основі розпорядку Митроп. Ординаріяту з 13. жовтня 1928 р. Головно не перевели тут парцеляції цілої надвишки понад 30 га; поведено деінде парцеляцію тільки половини цієї надвишки. Техніка продажі була різна. У станиславівській епархії продавав в дійсности сам ординарій, а парох був радше посередником при продажі. У львівській архіепархії продаж переводили деканальні маєткові ради, при чому ціна купна мала бути внесена до архіепархіяльного фонду, а ординарій акт купна-продажі тільки затверджував. Врешті в перемиській епархії тієї парцеляції тоді взагалі не переводили. Мимоходом кажучи, не переводив її в тому часі й перемиський римо-кат. ординарій.

Земельною політикою, зокрема супроти нашої церкви, цікавився я здавна і давав вислови цього свого зацікавлення однаково на сторінках „Діла“, як і на терені польського сойму та його комісій. В 1928 р. мав я нагоду говорити особисто з тодішнім міністром земельних реформ д-ром Станевичем в справі способу виконування в Галичині і на Волині закону про земельну реформу та згадав при цьому і про ст. XXIV конкордату. Реферат цієї справи мав начальник правного реферату цього міністерства (нині скасованого) п. Пйотровський і до нього відіслав мене мін. д-р Станевич за подрібними інформаціями. З п. Пйотровським відбув я довшу конференцію в його кабінеті з початком вересня 1928 р., потім 24. жовтня 1928 р. другу конференцію з його наслідником д-ром Лоньцьким, бувшим директором Окружного Земельного Уряду в Кракові і оба бажані інформації дали мені на основі урядових статистичних матеріялів.

У розмові зі мною згадані панове підчеркнули, що практичне виконання ст. XXIV конкордату торкається властиво тільки Галичини, бо кат. церква чи її духовенство деінде не має більших земельних наділів та що римо-кат. епископат в Галичині з парцеляцією не дуже спішиться. Уряд хоче виконати постанову конкордату і закону про земельну реформу і приготовляє відповідні виконавчі розпорядки, що має появитися в короткому часі. Я вважав тоді своїм обовязком подати ті інформації до відома нашому громадянству та зокрема нашим Владикам, чи то устно чи листовно.

Невдовзі прийшла довготревала господарська кріза. Заломилася в цілости парцеляція та й досі не вийшли виконавчі розпорядки, про які згадували мені пп. Пйотровський і д-р Лоньцький. Однак з усього остав неспірним факт, що наше духовенство в Галичині зубожіло, а навіть частинно спролетаризувалось і що це якраз є одною з причин, що не виконує воно своєї творчої роботи у такій високій мірі, якби могло робити при відповідному матеріяльному забезпеченні.

Д-р Степан Баран.

—о—

ПЕРЕД ГАНЕБНОЮ КОМПРОМІТАЦІЄЮ.

ПРО ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТ У СПРАВІ ШК. ПІДРУЧНИКІВ ПО ШКОЛАХ НА П. Р.

(Від власного кореспондента.)

Ужгород, 18. X. 1937.

Тактика „доконаних фактів“ безоглядна у своїй реалізації. Моральної бази під собою не має. Певности у свідомій підтримці себе широкими колами українського народу Підкарпатської Руси також нема. Отже нема іншої ради, як використовувати ситуацію і, базуючись на москвофільських симпатіях теперішнього провідника народньої освіти в ЧСР, створити формальні прецеденси. Як то кажуть москалі: „Гуляй Емеля — твоя неделя“. Таким формальним прецеденсом став і факт переведення шкільного плебісциту в справі підручників по народніх і горожанських школах Підкарпатської Руси.

Шкільний Реферат видав обіжник ч. 51/37 з 2. жовтня до всіх шкільних інспекторатів, у якому — на підставі міністерського розпорядку з 14. вересня 1937, ч. 119.512/37-1/1 наказує всім управителям (директорам) шкіл зробити таке:

1) Управи (дирекції) народніх шкіл там, **де є незадоволення теперішним станом і де виявлять зацікавлення** до заведення нових підручників у народніх школах, нехай вислухають думку батьківських обєднань, одначе в кожному випадку родичів усіх учеників своєї школи, або їх опікунів, евентуально відповідальних надзирателів.

З цією метою має бути скликане обєднання родичів на інформаційне зібрання. На цьому зібранні управитель (директор) школи відчитає рішення міністерства шкіл і нар. освіти та дасть відповідні пояснення. На цьому зібранні мають бути вибрані представники батьківського обєднання, і то по два з обох мовних напрямків... На цьому зібранні можуть бути присутні лише родичі учнів відповідної школи, або законно уповноважені опікуни, евент. відповідальні надзирателі. Це має бути точно зазначене в протоколі цих зборів та потверджене підписами голови зборів, вибраних вище згаданих представників та управителя (директора) школи.

Інформація управителя має бути цілковито безсторонна, без всякої тенденції, підкреслювань та без намагання вплинути на присутніх у користь будь-якого напрямку.

2) ...Будь-яка агітація та впливання на родичів учителів суворо заборонена під загрозою дисциплінарного переслідування.

3) ... За кожну дитину має бути виповнений окремий листок. Коли особа неграмотна, листок має бути виповнений на нотарському уряді, або на жандармській станиці.

7) Ця акція має бути безумовно закінчена до 15. жовтня 1937. р.

8) Якби родичі деякої школи не проявили загалом зацікавлення до заведення нових підручників, то інспекторові треба подати про це негативне звідомлення. За правдивість цього негативного звідомлення роблю відповідальним управителя (директора) відповідної школи.

Підписав: начальник реферату МШИНО Хмелярж (цитуємо за „Русским Народним Голосом“, де цей обіжник видруковано повністю ч. 212. з 10. X .1937.).

Маючи в руках такий важливий наказ, прихильники тактики „доконаних фактів“ узялися за роботу. Плебісцит іде повним темпом. Про безсторонність управителів шкіл свідчить така цитата зі статті „Подкарпатских Гласів“ (органу далекого від прихильности до українців) у ч. 232 з 15. X.:

„Маєте рішити — пояснює директор — про одну з тих граматик. Тут їх маєте. І показує дві книги. Оця — то є граматика Панькевича. То, знаєте, є емігрант з Галичини. Написав таку граматичну книжку. Чи можна з неї вчити ваші діти? З книжки людини з Галичини. А тут маєте другу книжку. То є граматика, що її написав отой відомий усім архидіякон Сабов. Служив пану Богу в Севлюші та вчив багатьох з ваших батьків та дідів, а вони вчилися з його граматики. Отож і вирішуйте, з якої граматики мають навчатися ваші діти: чи з Панькевичевої, чи з Сабової, з якої вчилися і ви самі?

Цілком зрозуміло, що селяни — „та правда“ — рішать про „тоту, котра є наша“...

Правда, і друга сторона має свої аргументи. Але то вже аргументи. А вони, хоч і дуже важливі, не мають того впливу, як слова про те, що з тої книжки „вчилися батьки та діди теперішніх батьків“. А до того не можна довести, що при вияснюванні переводиться агітація“.

І в наслідку деякі легкодухі — та й чи можемо ми вимагати під теперішню хвилину повної свідомости від наших селян?! — щоб „Бога не гнівити і чорта не дразнити“, подавали таки голос за **„руський язик з граматики пана директора“**...

Але й цього „русским“ на Підк. Руси замало. Вони захотіли себе забезпечити і з другого боку. Знаючи, що з моментом уюридичнення положення губернатора вся справа шкільної політики зосереджується в його руках, вони виряжають (9. X.) на другий день після того, коли закон про компетенцію губернатора набрав юридичної сили, депутацію, що передає йому відповідний меморіял, у якому на закінчення сказано: „Ми певні, пане губернаторе, що Ви не боїтеся признати волю карпаторуського народу, як не боїться цього і демократичний уряд нашої республики, та не будете ставити перепон, зберігаючи свою безсторонність. Дозволяємо собі звернути Вашу високу увагу на те, що всяка перепона по шляху до виявлення справжньої волі народу порушує точку 10 § 6 закону ч. 172/1937 Зб. зак, і. р., що передбачає одобрення та заведення до карпаторуських шкіл П. Р. в першу чергу **русскіх**, а потім **малорускіх** підручників.

Вислухавши делеґацію, п. губернатор заявив (як то подає „Русскій Нар. Голос“, ч. 212):

„Я буду зберігати повну обєктивність та безсторонність. Буду протестувати проти терору, яка сторона його не переводилаб. Я завжди був обєктивний, і тому гадаю, що нема підстави для сумнівів у моїй обєктивности“.

Делеґація так само запитала, чи не протестував губернатор проти плебісциту в міністерстві чи шкільному рефераті? Губернатор (за тим самим джерелом) мав відповісти:

— Ні в шкільному рефераті, ні в міністерстві я не протестував. Єдине, про що я міг би жалувати, це те, що плебісцит почався перед часом, заки закон про права губернатора набрав юридичної сили.

На це делеґація вказала губернаторові, що „іншого виходу не було“ та що „поспіх з плебісцитом подиктований користями шкільної справи та конечністю, а не злою волею у відношенні до прав губернатора Підкарпатської Руси“.

Чи переконало це запевнення п. губернатора Грабара, сказати не можемо, але що користи шкільна справа від цього не зазнала, це факт очевидний.

Хоч і як слабо розвинене національно українське населення П. Р., але ступінь його свідомости вже такий високий, що він не вагається вхопити і найрадикальніших засобів у боротьбі за своє елементарне національне право. В Рахові, Сваляві й інших центрах збори батьківських обєднань проходили з тяжкою боротьбою і в надзвичайно великому напруженні. В с. Велика Копаня присутні родичі обурено протестували проти „русских“ підручників, а на другий день твердо розправилися із заступником „русскости“, паним учителем

кичем, розбивши йому плювачкою голову так, що „стовпові русскости", обпльованому, обпаскудженому, з розбитою головою не залишилось нічого іншого, як лаяти бунтівників... мадярською мовою..

Та на поодиноких випадках спинятися не доводиться. Тому наведемо загальні підсумки плебісциту, що його робить такий неприхильний до українського напрямку часопис, як „Подкарпатске Гласи", що в ч. 230. з 13. жовтня пишуть:

„Плебісцит у справах викладової мови навчання, від котрого шкільні уряди очікували розвязання шкідливого спору поміж українцями і русскими, здається, не принесе очікуваного наслідку. Хоч і вжито всіх заходів, щоб заборонити всяку агітацію учительству, та не могли заборонити вести таку агітацію громадським корпораціям і товариствам, та щоб політичні сходини не стали ареною агітації. Сьогодні агітує „русскій культурний сполек Духновича", щоб родичі голосували за московською викладовою мовою, а свій заклик супроводить коментарем, що ніяк не відповідає позиції сильнішого в цій боротьбі.

Загальний висновок, що акція, яка мала би принести розвязку справи, стала лише нагодою для того, щоб обидва напрямки обсипали себе найдалійдучим несмаком. Коли акція малаб дати який успіх, то треба би було її перевести негайно, скоро і так, щоб виключити будьяку, не тільки учительську, агітацію".

А тимчасом без делеґацій до губернатора, без вуличної демагогії на підставі передпосилок, створених законом, змобілізувалось населення П. Р. для переведення другого плебісциту в тій самій справі. Це Всепросвітянський Зїзд, що відбувся величаво 17. X. ц. р. Мова його ясна і недвозначна.

Нема найменшого сумніву, що устами зїзду промовило дійсне сумління і розум підкарпаторуських українців. Нема найменшого сумніву, що учасники зїзду до найдальших народніх глибин понесуть слово незапереченої правди, **що кожний нарід для нормального свого розвитку має вчитися в рідній материнській мові.**

Але цього мало. За цим моральним авторитетом нема управнюючої сили відповідного **параґрафу.** Але за такий параґраф постарається та свідома частина українського населення П. Р., що, не зважаючи на всі переконування своїх панів, „русских" директорів, таки віддасть голос за свій правдивий **руський** (як тут учили дотепер) язик. Це й буде тою ганебною компромітацією для всіх тих, що провідне гасло чехословацької републики — **правда переможе** — хотять перемогти казуїстикою параґрафу.

Омеґа.

З польської преси.

Ще одна спроба обєднання польської правиці.

Кількох публіцистів і політичних діячів з табору О. Н. Р., які гуртуються коло варшавського щоденника „АБЦ.", оголосили заяву з закликом до всіх публічних діячів „народовців", щоб обєднались в „Конфедерації Польській", без огляду на свою минувшину, погляди та організаційну приналежність, на основі етичних засад, спільних кожному полякові-„народовцеві".

Ініціятори обмежують свою ролю до того, що прийматимуть заяви і скличуть зїзд. З титулу ініціятиви не застерігають собі ніякої ролі в „Конфедерації Польск"-ій і пропонують, щоб єдиною організаційною формою „Конфедерації" був громадянський суд та його секретаріят.

Консервативний „Час" пише, що заява діячів і публіцистів з „АБЦ." не минула в політичних колах без враження. Йде про те, щоби скоординувати поодинокі відломи „народового" табору та усунути „декомпозицію" в цьому таборі. Ініціятива „АБЦ." є нібито спробою відповіди на консолідацію лівиці.

За окремий університет для жидів

у Польщі.

У звязку з протестаційним страйком жидів проти призначення окремих лавок для жидівських студентів у високих польських школах „АБЦ." — орган О. Н. Р. м. ін. пише:

Проби спротиву проти таких поміркованих форм відокремлення жидів, як окремі місця, мусітимуть викликати реакцію, себто доведуть до далеко більшого відокремлення. Якщо жидівські (?) авантури у високих школах не скінчаться, треба буде змагати до того, щоби створити окрему високу школу для жидів, в якій зібрались би всі жиди студенти і всі жиди професори з цілої Польщі.

Вища жидівська школа зможе покермувати вихованням жидівської молоді в бажаний для себе спосіб, себто зможе підготовити жидів до майбутнього життя у краях, в яких поселяться. Одночасно відокремлення жидів і слухачів і професорів, створення осередка жидівської науки, може загально сконсолідувати жидівство і підготовити їх до самостійного життя.

Не знаємо, як жиди приймуть цю „оферту" польських „народовців". Українці вже десятки років борються за створення українського університету та інших високих шкіл і не можуть діждатися. Якби так поляки виконали бодай свій закон з 1922 р. і створили український університет, то українські студенти покинулиб негайно всі польські університети та перейшлиб до своєї „almae mater".

За виховання нашої молоді

(До дискусії про бурси та виховання сільської молоді).

(Докінчення).

II.

ЗА ВИХОВАННЯ ХАРАКТЕРІВ.

Посол д-р Ст. Баран у статті „Проти одної нечести" („Діло" ч. 181 з 18. серпня ц. р.) та у статті („Діло" ч. 188 з 27. серпня ц. р.) навели цілу низку фактів переписування метрик молодими інтеліґентами — колишніми учениками та вихованками українських шкіл і педагогів. Ніхто досі, тимбільше українські вчителі в цій справі не забрали голосу та не виправдали перед нашим громадянством цих тяжких закидів.

Тому забираючи тепер голос з нагоди дискусії у справі виховання нашої молоді, вважаю за свій громадський обовязок і тій справі присвятити дещо уваги. Іде про виробловання та про виховування характерів та громадянських чеснот серед нашої шкільної молоді, йде про душу нового покоління нашої інтелігенції. Як би там не було, а відхід від нашого народу може й [illegible] інтелігентних одиниць, це не тільки болюча та прикра подія, але й важка невідкликальна страта тимбільша коли ті одиниці виховані серед нашого інтеліґентного окруження та нераз і нашим коштом.

Насувається настирливе питання, як це могло статись, чи знали про це їх виховники — українські вчителі, та чи не могли вони тому запобігти.

Питання це стає передімною тим настирливіше, що я сам вихованець чужої школи, де учителів українців було небагато та де вони не могли і не мали змоги своїми учениками так піклуватися, як учителі українці в українській школі.

Та таки мої старі професори в польській ґімназії цікавилися нами не тільки в школі, але й тоді, коли ми кинули шкільні лавки та пішли у світ здобувати дальше знання, громадський досвід, хліб. Наші старі вчителі не рвали з нами звязків, а далі цікавились нами, стежили за нашим життям, навіть за нашими громадськими успіхами.

Тямлю, що кілько разів приїхав я домів та стрінув старого шамбеляна Сеневицького або Миколу Бачинського, то все питались вони, що чувати коло мене, що роблю, як живу, а вже молодший професор д-р Ст. Томашівський мов старший товариш у найтяжчих хвилинах у ґімназії і пізнше, головно в листопадових днях 1918. р. стояв при мені.

Те саме було певно і з неодним моїм товаришем.

З доброзичливістю ставився до нас товаришів своїх синів і старий громадянин-письменник А. Чайківський. Виростали ми всі в атмосфері конаціональної любови та дружби і не могло у нас бути й думки про якесь національне відступництво. Згадую це нині не тільки зі сентименту, але й обовязку, тимбільше, що бували хвилини та періоди, коли мої вчителі йшли нераз у народній справі за моїм чи моїх товаришів голосом, бо всі ми становили одну громаду. Не знаю, чи нині так є, чи ті колишні ученики українських шкіл, які відійшли від нашого національного гурту, зробили це всупереч пересторогам та відраді своїх учителів, чи ті учителі знали про цей нещасний крок колишніх своїх учнів. Здається мені, що шановні педагоги про цей крок своїх вихованців довідуються щойно з ґазет, бо всі звязки з ними прорвались із виходом зі школи. Сумне це явище, коли воно правдиве.

На виховання характерів та защіплювання громадянських чеснот треба у школі, а тимбільше рідній, звертати більше уваги, ніж на науку поодиноких предметів. Школа, головно народня та середня це передовсім установи виховні, які поза підготовою до дальших студій, мають виплекати учнів і приготовити їх до громадського національного життя.

Очевидна річ, що духовий вплив не може кінчитися на самій школі — він мусить продовжуватись і по виході з неї, він не повинен перериватись і в пізнішому житті.

Але тут одна важна заввага. Учитель мусить своїм ученикам світити прикладом, мусить особисто бути чесним, характерним — скажім — непорочним громадянином.

Трудно, такий його фах, таке покликання, хто цього не має, може бути великим ученим спеціялістом, але виховником не буде ніколи. У свому життю стрічав я неодного учителя-українця з маркою великого патріота, який у буденщині навіть коли цього не треба було — кривив душею.

Перед кількома роками працював я в півдержавній польській установі, з якою наші інтеліґентні службовики, а також учителі „Рідної Школи" мали безнастанно до діла. Ще нині прикро згадую це, як до мене до бюра прибула рідношкільна вчителька одної львівської нашої школи зі своїм чоловіком-суддею та говорила до мене по польськи, як те саме зробив рідношкільний учитель — український письменник, та як за те, що я відповідав їм по українськи інтерпелювали мене мої польські наставники та товариші і коли я вияснив їм, хто ці люди, не могли з дива вийти, що це є за „рідна школа", коли має таке вчительство.

Або хочби такий факт, що вчитель рідної школи хвалиться між своїми товаришами тим, що він має леґітимацію і належить до „Стшельца" — як усе те має впливати на молодь. Знаю факт, а про це знає і наша консисторія, що донька одного з наших священників ходила на римо-кат. релігію. Катехит українець побачивши це, кликав її на свою годину, тоді вона обсіла його ще з писком. Катехит, нині вже небіжчик, звернувся з тою справою до консисторії, але ця не мала часу, чи охоти зацікавитися такою справою. Яке враження викликало це серед міщанських, національно може мало свідомих дітей, краще не згадувати. А подружжя наших священичих доньок з чужими. Чи це додатньо може впливати на національне почуття нашого міщанства та селянства? Інтеліґенція, головно вчителі та священики мусять давати в щоденному житті приклад чесного, вірного непохитно громадянина.

Та не тільки вони, а все громадянство — очевидно вчителі в першій мірі — мусять цікавитися тими молодими інтеліґентами, які щойно кинули шкільні мури, та вступають у життя неприготовані та без досвіду.

Одною з причин переписування метрик молодими інтеліґентами є жахливе безробіття нашої інтеліґентної молоді. На це ми майже безрадні. А хочби і знайшли раду, то вона від-

ПІДЛЯШША ТЕЖ З НАМИ!

ВЕЛИЧАВЕ РЕЛІҐ.-НАРОДНЄ СВЯТО У ВОЛОДАВІ.

Українське громадянство в Галичині не має (з незалежних від нього причин) змоги постійно обсервувати життя наших братів за сокальським кордоном. З другої сторони — українці з Волині та особливо з Холмщини чи забутого Підляшша й Полісся уявляють собі найчастіше Львів, як якесь далеке, наче заокеанське, немов **мітичне місто**, в якому — як говорять тихцем мандрівні люди — навіть на крамницях „по нашому" шильди малюють і пани по нашому говорять. І тому кожна вістка звідти, ген, ген, аж зза княжого Холму, що приносить надію на невмиручу силу нашої народньої маси, каже нам радіти й вірити, що народня сила, **самообережний інстинкт української національної маси**, не пропаде, не змарнується, а переможе і перетріває.

Аж тепер інформують нас, що рівночасно з холмським празником Пречистої, про який писали ми в спеціяльній кореспонденції, відбулося не менше **величаве церковно-народнє свято у Володаві.** На свято прибуло кілька тисяч підляшуків, волиняків і поліщуків. Місцеве правосл. духовенство з цілого володавського деканату зорганізувало 2-денні відправи з багатьма науками й богослуженнями перед обновленим образом Б. Матері. В святі взяло участь **багато доростаючої молоді й дітей**, що разом з батьками прийшли у 5-ох „хресних ходах" (процесіях).

Нотуємо цю вістку з особливою радістю; чейже ще недавно не було на призабутій Володавщині села, де не ятрілиб рани комуністичної анархії, а сьогодні — як бачимо — **наша молодь вертається до Бога і народу.**

Вже й на далекому Підляшші видно поворотний світанок, росте голод рідного друкованого слова, молодь шукає дороги до загубленого батьками... власного народу. Шлях той, що його вона інстинктовно чує, веде через — Сокаль!

Коли згадаємо актуальні слова польського публіциста п. **Адольфа Бохенського** (зі свіжо виданої книжки) **про потребу зближення всіх українських земель у Польщі для добра самого польського державного інтересу**, то мимоволі хочеться питати: Для чийого добра між тими землями стоять стовпи кордонів?

Гром.

Конґрес професійних союзів у Варшаві.

В суботу 23. ц. м. і в неділю 24. ц. м. відбудеться у Варшаві VI. конгрес клясових професійних союзів, що є під впливом ППС. У нарадах візьмуть теж участь делегати „санаційних" професійних союзів. Конгрес радитиме над положенням робітників і над обороною свободи страйків.

Ревний польський католицизм і нечуваний антисемітизм.

У варшавському „Роботніку" (ч. 318) читаємо:

У Франції виходить часопис „Ля Жіст Пароль" („Справедливе Слово") з метою зблизити християн з жидами. В числі з 5. жовтня ц. р. у згаданому часописі появилась стаття, в якій автор дивується, як польські католики, християни, які так сильно підкреслюють свою католицьку віру, можуть доходити до такого протижидівського фанатизму, до такої ненависти як та, що її обсервуємо.

Далі „Роботнік" пише, що редактор згаданого часопису Оскар де Ференці, відомий католицький діяч, мав намір виїхати до Польщі з відчитами, але повстав крик і відчити — заборонено. На цю тему редактор Ференці помістив статтю зі здивуванням, чому йому заборонили приїзд до Польщі. Знаю, пише автор, засади побуту в чужій державі. До справ цієї держави я не втручався би, а торкнувсь би тільки загальних справ.

Слід згадати, що часопис „Ле Жіст / Пароль" редагує комітет, у склад якого входять такі визначні католицькі письменники як Марітен і Моріяк, канонік Десгранж, єзуїт Бусервен, ігумен Дево та інші.

—o—

По широкому світі.

Польського амбасадора Потоцького приняв президент Рузвельт на довшій авдієнції.

У **Болгарії** оголосили нову виборчу ординацію, що признає пасивне виборче право всім громадянам від 30.-ох літ, за винятком тих, які ширять ідеї противні інтересам держави та уживають насильства в політиці.

У **Франції** провідник „суспільної партії" полк. де ля Рок заскаржив перед судом 28 осіб, м. ін. редакторів 4-ох париських часописів.

Чехословацький парлямент збереться 29. ц.м.

Японський міністр справедливости Ясуї подався до димісії з огляду на недугу. Маркіз Кідо обняв його теку.

Югославянський регент князь Павло став шефом 2. румунського граничного куріня.

Арабська молодь збереться на початку грудня у Багдаді, щоб утворити всеарабську партію.

Італійська рада міністрів зреорганізувала армію, м. ін. зрівнуючи з нею міліцію.

Французькі комуністи домагаються, щоби помогти червоній Еспанії та щоби негайно скликати комісію закордонних справ парляменту.

У Данціґу президент сенату розвязав останню опозиційну партію, т. зв. католицький центр.

Еспанський червоний уряд вислав до Москви делегацію на свято 20. роковин большевицької революції.

Б. ПРЕЗИДЕНТ БАСКІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ ХОЧЕ ВИСЛАТИ БАСКІВ ДО ПІВД. АМЕРИКИ.

Стефані повідомляє з Байон: Б. баскійський президент Аґір переговорює з дипльоматичними представниками Чіле, Колюмбії та Венезуелі, щоб вислати туди 35.000 басків, які схоронились на французькій території. Більша частина утікачів не хоче еміґрувати до Америки, лише вернутись до батьківщини, яку заняли національні війська.

ЕДМОН АБУ.

Траґічний комік.

На конкурсі „Консерваторії драматичного мистецтва" він дістав другу нагороду і вслід за цим дебютував у театрі „Одеон". Було це, коли не помиляюсь, у січні 1846. р. Він грав Оросмана у трагедії Вольтера і всі студенти студентської дільниці висвистали його. З його приятелів навіть ніхто не здивувався: Хто називається Шийка, той не може з успіхом виступати у трагедії. Він повинен був прибрати собі псевдонім у роді „Монтрей" або „Табор". Але щож? Він тримався „шийки" як єдиної спадщини по своїх батьках. Мало хто помітив, що він провалився. Він мав двацять років, мало приятелів і ще менше знайомих у пресі. А все-ж у 5-ій дії він мав один гарний момент, коли вбивав Заїру кинжалом; тоді він заревів як справжній лев.

Ніодин директор не хотів його заанґажувати до траґічних роль. Та він знайшов якогось знайомого, що мав звязки у водевільному театрі „Пале Рояль" і туди його приняли. Шийка потішав себе так: „Комедія має більше будучини, ніж трагедія, бо таких добрих трагедій як Расін ніхто вже не напише".

У театрі відразу ствердили, що він має талант; він мав комічні жести, блаженно усміхався і голос мав приємний. Шийка не тільки розумів свою ролю, але вмів до кожної додати щось свого. Публиці він сподобався і його прізвище „Шийка" почало поширюватись.

За вісімнацять місяців Шийка перейшов метаморфозу від траґіка до коміка. Він заробляв річно десять тисяч франків, не рахуючи бенефісів. Навіть у дипльоматії не можна так швидко їхати вперед. Коли він повірив, що вже дійшов до верошка слави та майна — він стратив голову. Хто зна, чи ми не стратилиб її на його місці. Коли він дивився на свої нові меблі в кімнаті і на золотинки в шуфлядах, тоді діставав паморокив. Шийка почав вести життя золотого молодця і навчився грати в карти — а це ж не така важка річ. Бо якби гра в карти була така важка, як гра в шахи, то ніхто не міг би при ній зруйнуватися.

Шийка вийшовши з театру „першого" — з платнею в кишені, думав собі: „Мій батько — чесний і роботящий... а до мене грошики пливуть, отже можуть і відпливати..."

І грошики почали відпливати від нього так швидко, що три роки пізніше вірителі почали його облягати. Він мав довгів на 20.000 і трохи дивувався: „Як-то, у часах, коли я не заробляв нічого, я не винен був нічого нікому. Тепер чим більше заробляю, тим більше я людям винен. Чи великі доходи мають таку силу, що задовжують людей?"

Його вірителі зявлялися в нього щодня і йому було прикро зовсім щиро, що так багато людей журиться через нього. Неправду кажуть люди, буцімто артист купається у довгах з такою легкістю як риба у воді. Артист, таксамо як інші, має такі часи, коли оминає з острахом улиці, тремтить на звук дзвінка у своїй хаті або на вид представленого векселя. Шийка тужив тепер за тими щасливими часами, коли-то молочарка і крамничник не хотіли йому давати нічого на борг.

Одного дня роздумуючи про клопоти звязані з багатством дійшов до таких висновків: „Щасливий той, хто має тільки необхідні речі! Якби я заробляв тільки те, що потребую на прожиток, я не робив би довгів і міг би спокійно ходити по вулиці. Поправді мені треба пятьсот франків місячно, а все решта це вже занадто. Ех, якби я мав якихось старих батьків, щоб мусів їх утримувати, якісь сестри, щоб для них складати віно, якихось братів, щоб посилати їх до школи! Тоді мої доходи вистачилиб для них усіх і ще покрили би мої довги. Але так то я сам як билина у полі. А що булоб, якби я так оженився?!"

І для ощадности Шийка оженився. Він вибрав собі найбільшу кокетку з париських театрів.

Гадаю, що ви ще не забули Павлини Рівіер, тої акторки, що своїм дотепом і чаром урятувала від „кляпи" сім чи вісім фарс. Вона цокотіла занадто швидко, але навіть як вона шепеляпіла, то було приємно її слухати. Її маленькі очки, немов би розпливалися по всьому її личку. Як тільки вона відчиняла уста, то показувала два ряди гострих зубків, як у молодого вовка. Рамена мала рожеві як дитина і такі кругленькі. Волосся мала таке довге, що підібрали для неї спеціяльну ролю, щоб могла з розпущеним волоссям ходити по сцені. А ручки мала такого формату, як китаянки — ніжки.

У 17-ому році, не маючи ніякого іншого майна крім своєї краси і ніяких інших предків крім провідника клякерів, вона перемінилася в маркізу. Один із нащадків лицарського „Округлого Стола" — правдивий маркіз і правдивий бретонець хотів з нею одружитися. Але що жіночі інтриги сягають далеко, то якісь близькі серцю маркіза дами не допустили до цього. Павлина мусіла потішити себе шістьома чи сімома претендентами, яких водила за ніс, прямуючи королівським шляхом до подружжя.

Саме тоді Шийка впрягся до її воза. Вона приняла його, як усіх інших своїх звеличників, поважних, чи легких, з безсторонньою симпатією. Він був високий, гарної будови тіла і не нагадував порцелянових паяців. Він не мав ані вирачкуватих очей, ані шерсткого голосу, ані підборіддя. Одягався гідно, майже суворо.

(Далі буде).

ко реальна. Яка сила у нас може намовити людей, щоб вони не брали посад родинами, або щоб добре ситуовані емерити, навіть професори, покинули посаду, нераз для них невідповідну по наших інституціях, щоб дали заробіток молодшим, нераз своїм ученикам?

Тяжко це вбити в голови нашому старшому громадянству та педагогам, що так далі бути не може, що з тою деморалізацією треба скінчити, що ті відносини в імя загально-національного добра треба змінити та упорядкувати.

На виховання молодого покоління треба впливати у школі і поза школою. Це обовязок усіх, а в першій мірі українських учителів.

А. Чернецький.

По широкому світі.

Муфтія Ливану запевнив високий комісар Сирії, що французька мандатна влада не робитиме ніяких труднощів великому муфтієві Єрусалиму.

В Перу у департаменті Оро здавили бунт кількасот рільних робітників проти пляtaторів.

Мадярський суд засудив 69-ох членів організації „бетерменів“ на вязницю від 3-ох днів до 26-ох місяців за підготову державного перевороту. 20 обвинувачених стане перед судом осібно.

У СССР розійшлись поголоски, що Беля Кун арештований; уряд не заперечує ні не потверджує того.

НЕСПОДІВАНО ВІДКЛИКАЛИ ЗАСІДАННЯ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Президент Бенеш скликав учора парлямент на 26. ц. м., але пізніше вечором засідання відложено.

Орган судетських німців „Ді Цайт“ сконфісковано, бо він приписував відложення сесії парляменту відомим сутичкам поліції з німцями в Теплицах.

Ювилей у 60-ліття академічної ґімназії у Львові.

Вчора, 20. ц. м., зібралось у салі „Української Бесіди“ у Львові рідко зустрічне товариство: гурт колишніх учнів і вчителів академічної гімназії у Львові, що ходили туди і скінчили її за час останніх 60-ти літ. Були присутні громадяни у віці поверх 70 літ та несповна 30, такі, які займали чи займають найвищі становища, і такі, які є щойно на порозі своєї життевої карієри. Люди ріжного віку, ріжних звань, ріжних таборів і ріжних темпераментів, обєднані спільним почуванням до тих самих мурів. Коли цікаві бувають товариські зізди колишніх учнів одної гімназіяльної кляси, то наскільки цікавіші можуть бути такі сходини, які збірають людей, що мають сентимент до цілої школи, як колишні її вихованки.

Були це збори, до яких першу ініціятиву дав минулорічний зізд абітурієнтів зперед 35-ти літ. Тоді то учасники зізду пригадали собі, що в 1938. році академічна ґімназія у Львові випустить 60-ий з черги річник матуристів-абітурієнтів, та що одночасно це буде остання матура давнього 8-клясового типу клясичної середньої школи. Думка відсвяткувати цей ювилей виринула вже автоматично. Постав ініціятивний комітет під головуванням **дир. С. Лещія**, який саме уладив оті вчорашні сходини, запросивши на них поіменно кількадесятьох колишніх матуристів і вчителів.

Доказом великого сентименту до української академічної ґімназії може служити факт, що явились майже всі запрошені, а ті, що не прийшли, виправдали свою неприсутність. Було їх яких 50 осіб. **Дир. С. Лещій** виявнив історію тих сходин та їх ціль, після чого запросив на голову зборів **о. кан. Д. Лопатинського.** Засадниче питання, чи взагалі слід відсвяткувати ювилей у 60-ліття державної академічної ґімназії з українською мовою навчання у Львові — присутні вирішили в позитивному дусі загальними оплесками. Після того збори вибрали почесний комітет, до якого ввійшли два владики, колишні абітурієнти-матуристи гімназії — присутній на зборах **Преосв. о. д-р І. Бучко** і **Преосв. о. д-р Г. Лакота** та єдині два живучі громадяни, що здали матуру у тій гімназії тому 60 літ: **радн. Ільницький і радн. Мачух.** Крім того до почесного комітету запрошено найстаршого в живих колишнього вчителя й директора тієї гімназії — **Ізидора Громницького.**

Комісія-матка, зложена з **о. прал. Л. Куницького, радн. Й. Дрималика та д-ра Ст. Шухевича**, вибрала **Діловий Комітет**, до якого ввійшли: **д-р Богдан Барвінський, о. Грицай, ред. І. Кедрин, д-р Дмитро Левицький, д-р Вол. Лицишяк, д-р Й. Пеленський та інж. М. Творидло.** Діловий Комітет негайно після сходин уконституувався у складі: **д-р Дм. Левицький — голова, інж. М. Творидло — заст. голови, д-р В. Лицишяк — секретар.** Є проект видати літературно - історичний альманах, присвячений академічній гімназії у Львові, та уладити силами колишніх учнів і вчителів гімназії академію, як також зізд і комерс. **Слід зазначити, що пієтизм до скінченої рідної школи є прикметною рисою всіх культурних народів.**

—o—

КОМУНІЗМ ПІД ПЛАЩИКОМ СІОНІЗМУ.

У Ґалачі румунська поліція викрила широко розгалужену комуністичну організацію у формі сіоністичного товариства. Арештували кільканацятьох жидівських діячів, які стануть перед військовим судом.

78 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ

„Бурятсько-монгольська „Правда“ подає, що в Улян-Уде розстріляли 54-ох залізничників, яких військовий суд засудив за шпигунство на користь Японії. З Хабаровська повідомляють, що там розстріляли 24-ох залізничих урядовців

ВОЛОДИМИР БІРЧАК. 2

МАСЛО НА ГОЛОВІ.

(Докінчення).

— Пане меценасе...

— Вибачте, я ще не скінчив. І навіть масла не можна жбурнути через вікно, бо такі як ви серединою ходять! То у вас називається порядок, безпека людського життя?! Такий приклад даєте ви, пане старосто, всім мешканцям містечка?!

— Пане меценасе, я вже казав, що я спокійний, тихий чоловік, люблю згоду, мир. Кажіть, пощо ви це все говорите? Коли б так масло було поплямило тільки мою голову, я був би обтер її та пішов собі далі, але що мені й капелюх трошки засмарувало, капнуло ще й на сурдут, я зайшов до вас. Але дістану речі вичищені — історія скінчена. Не лайте мене.

— Що? Історія скінчена? — спитав адвокат. — Ні, ще далеко вона не скінчена. В суді я розізлився нині через кого? — через вас! Через вас, пане старосто й через інших таких самих — як ви.

— Через мене?! — спитав здивований пан староста і від зворушення аж встав з крісла, простерши руки до адвоката. — Я... я... я... тут винен у чомусь? Я... я... я...?

— Ви! — відповів з притиском, голосно адвокат. — Ви! Пригадайте ви собі, як я провадив вашу справу проти Іваненка і як ви лишилися мені винні 3.500 корон. Памятаете, як ви мені не заплатили, я упоминав вас, пригадував, і знов упоминав, вкінці ми підписали умову, що звернете свій довг в пяти місячних сплатах по 700 корон. Памятаете ви те?

Староста мовчав.

— Кажіть, чи памятаете ви це, пане старосто?

— Памятаю — промовив вкінці пан староста.

— А памятаете ви те, що хоч ви дали зобовязання то ви ні сотика мені не заплатили? Памятаете? Я знов упоминався і знов і знов, а ви як води в рот і тихо, ша. А що ви собі думаете?! Чи я вкрав гроші на стемплі потрібні на наші судові папери? Чи я краду гроші, щоб тричі їздити до вищого суду у вашому ділі? Чи я вкрав або залізниця везла мене даром? Га? Безплатно мої писарі працюють, чи може я краду для них? Га? Не я краду, але це ви мене обкрадаете! І то мене виводить з рівноваги так, що я аж маслом жбураю через вікна.

— Пане меценасе, не гнівайтеся, та я заплачу свій довг, тепер не маю, але заплачу вам, навіть і відсотки заплачу.

— Дурню старий, лисий, мені грошей треба — не обіцянок твоїх дурних! Грішми платив я і плачу за стемплі, грішми оплачую свою канцелярію, а не дурними обіцянками! — кричав адвокат.

— Але ж, пане меценасе, ви мене ображуєте, тяжко ображуєте!

— Бику старий! — ще голосніше сердився адвокат. — Як можна так жити? Як можна комусь обіцяти гроші і не заплатити?! Де почуття чести, відповідальности? І то так хляпає язиком і не дотримує слова не малий дітвак, а старий, пан староста! Я на голову такого старости можу навіть — — —

Пан староста зірвався на рівні ноги.

— Але ж, пане меценасе, я староста, мене всі поважають, шанують.

— Дурню один! Ніхто тебе не поважає, ні не шанує! Не сам ти став старостою і не сам стоїш ти на своїх ногах, а це партія тебе поставила як люлину, яку на всі боки можна гнути. Вигідний ти, пане старосто, тим людям, що нам сидять на голові і думаєш, що це ти, а то не ти. Ти сам дурень, блазень!

— Пане меценасе, я не дозволю себе ображати! Не дозволю! — і він нервово став трусити свої кишені так, що адвокат думав, що пан староста шукає револьвера. Та не револьвер він виняв з кишені, а грубо зашнений часопис, розвинув його поволі і з гнівом викинув на стіл гроші.

— Маєте!

— Що? — широко отворив губу адвокат. — Що ви маєте гроші, ви платите?

— Плачу і не дозволю себе ображати. Не дозволю, щоб ви говорили, що я злодій, що через мене ви кинули масло через вікно. Не дозволю себе ображати!

Адвокат узяв скоро гроші, перечислив, було рівно 3,500 корон.

— Не гнівайтеся, пане старосто, за моє слово, але зрозумійте мене — говорив адвокат вже лагідним голосом. — Зрозумійте, веду справи, сотні справ маю вже покінчених, на які видав свої гроші на стемплі, на їзду до вищого суду, а люди не платять! Чи я ще добрий за це маю бути, ще по бороді маю гладити своїх довжників?!

Адвокат задзвонив. Небаром написав його писар посвідку, що пан староста вирівняв свій довг і що адвокат не має до нього вже жадних грошевих домагань. Одночасно казав собі адвокат написати й другу посвідку, яку пан староста власноручно підтвердив, що не має жадних домагань до пана меценаса з причини випадку з викиненим маслом. Принесено сурдут, вичищений, вигладжений — як новий. І капелюх як новий. Пан староста кланявся низенько та стискав руку адвокатові.

Вийшов і йшов лівим крайчиком дороги в напрямі на пошту. Ішов поволі, широко розклалаючи ноги, хитався як качка, тяжко відсапував.

...„І пощо, пощо я зайшов до нього?! — питав сам себе пан староста. — Але ні, не я тому винен. Люди бачили, як масло впало мені на голову і я мусів піти висваритися. Але чого він цей адвокат, такий напрасний, такий нахабний?! Чого він такий?! Кидає масло на мою голову і — сам кричить, що це я причиною, що це я зробив йому прикрість. І чого, чого це він такий?! Це ж образа, а йому все одно! І чого, чого це він такий?!

Відповіді на це питання він не міг знайти. Дійшов до самої пошти, де мав надати гроші, сплюнув, завернувся і вертався домів. Далеко обходив дім адвоката.

...„І чого, чого це він такий...?!“

—o—

Жіноча сторінка.

Забуваємо про наше міщанство.

Два дні радив Загальний Зїзд Союзу Українок над ріжними важними справами, що цікавлять наше жіноцтво. Багато чули ми там ріжних думок про те, як рятувати наше сільське жіноцтво. Було чимало може й непотрібної суперечки з одним з наших центральних товариств, за те, хто має виконувати роботу над господарським піднесенням нашого села, над господарською освітою селянського жіноцтва. Однак тільки єдиний голос почули ми у справі жінок-міщанок. І хоч порушила цю справу заслужена наша сеніорка, редакторка О. Кисілевська, яка вже неодну добру ініціятиву викрила і багато користи своєю працею для українського жіноцтва принесла, якось на цей раз пролунав її голос без відгуку. А шкода, бо справа порушена п-ю Кисілевською заслуговувала на більшу увагу. Річ іде про **працю серед наших жінок міщанок**. Дійсно на систематичну працю серед цих кол нашого громадянства звернено замало уваги, а наслідки цього відчуваємо дуже болюче. Особливо прикрі ці наслідки по більших містах, де наше міщанство вкроплене в чужонаціональний елемент і губиться серед нього.

Візьмімо хочби Львів. Скільки нашого міщанства — говоримо тут виключно про жінок — тут зорганізовано? Відсотково дуже мало. Особливож мало зорганізована жіноча молодь. Є щоправда у Львові кілька кружків Союзу Українок, є Жіноча Секція при Т-ві „Зоря“, групується трохи тої жіночої молоді при „Просвітах“, „Марійських Дружинах“ та інш. т-вах, але все те дуже-дуже непомітна кількість у порівнанні з тим, скільки тої молоді жіночої є поза організаціями. А що найголовніше: праця в тих товариствах не ведеться систематично, може тому, що не надають їй особливої уваги, може тому, що нема кому її робити чи з якої іншої причини, але так воно на жаль є. А наслідки? На вулицях чуєте тільки чужу мову, тим нераз і знаєте, що ваша сусідка в трамваю, чи крамничниця українка; наші дівчата —міщанки виходять заміж за чужинців, затрачують свою національну свідомість, міняють свій обряд та взагалі для нас цілком затрачуються.

Коли приходить новий шкільний рік і записи до наших шкіл, скільки то боротьби доводиться водити, яку агітацію вести по наших містах та містечках, щоб наші міщани записували своїх дітей до „Рідної Школи“. Про це можна булоб багато дечого цікавого написати та для історії матеріялу залишити. А хто найчастіше ставить опір до запису дитини до „Р. Ш.“ — нехай скажуть ті, кому з тим доводиться мати діло — матері. А то тому, що наші міщанки несвідомі, забиті щоденними клопотами, неосвічені. Ще ті бідніші верстви свідоміші, але вже ті багатші, що на панів претендують — для нас зовсім пропащі.

Та вертаймося до жіночої міщанської молоді. Ми стільки говоримо про те, що молодь то цвіт нації, наше майбутнє, тощо, що не мусілиб занедбувати і тої може процентово меншої частини молоді, що родиться і живе по містах, а також і тої, що родиться може по селах, а до міста виганяє її малоземельність селянська та потреба і бажання заробити собі на життя, або жажда науки. Щодо цих останніх, то їх і менше і може це елемент твердіший та певніший, але і він часом може звихнутись, коли його своєчасно не підтримати. Ця наша міська молодь росте звичайно по великих камяницях, або на периферіях міста, де діти бавляться на подвірях чи вулиці. Добре, коли випадково зібралось більше українських дітей, то ще тоді панує сяка-така українська мова, але коли переважає чужий елемент, діти скоро учаться чужої мови і з вулиці приносять її до хати та й молодших її вчать. Вистачить одної, двох насмішок за „хлопську“ мову і діти починають її цілком цуратися та забувати. До школи йдуть до тої, що найближче, а рідко це буває школа українська, та батьки не все свідомі настільки, щоб дитину вислати до своєї школи і так дитина цілком йде в чуже оточення і для нас зовсім пропадає. Та навіть і ті, що ходять до своєї школи, вийшовши з неї йдуть звичайно в науку якогось ремесла (говорю тут, очевидно про той бідніший елемент нашого міщанства) і знову здебільша попадають в чужі руки, що може вже й свідому викривляють молоду душу. Потім приходить перша самостійна праця. Як часто дівчина боїться навіть десь у крамниці чи фризієрні признатись, що вона українка, бо це може її в праці пошкодити... Зустрічається і товаришує з дівчатами, що є в такому самому становищі, як і вона і ще тільки церква, до якої родичі посилають, пригадує цій молоді, що вона греко-, а не римо-католичка, отже щось окреме від тих інших. Знайомість з хлопцем чужої національности, зміна на його вимогу обряду і дівчина для нас на все пропала. Ось образ життя нашої міщанської жіночої молоді без ідеалістичних окулярів і на жаль з невеликими винятками.

Треба комусь нарешті звернути увагу на цей чорний образ. Треба уважніше поставитись до голосу нашої поважної діячки, що своїм досвідченим оком бачить грізну небезпеку і з тривогою і болем нам на неї вказує.

Хтож на нього відгукнеться? Хто його підхопить і візьметься за цю тяжку, невдячну працю, наслідки якої не будуть скоро помітні, ані не даватимуть масових вислідів? Т. П.

Маловідмічений жіноцтвом жіночий ювілей.

10-го серпня ц. р. минуло 30 років від дня смерти одної з найвизначніших наших письменниць. Одначе ця дата минула якось надто тихо і непомітно.*) Якось байдуже поставились до неї жіночі організації, а жаль, бо захована під мужеським псевдонімом Марка Вовчка — Марія Вілінська-Маркович заслужила собі на більшу увагу жіноцтва, а особливо того, що обіймує і хоче освідомлювати селянські маси. Цею письменницею, яку сміло можна назвати „співцем долі жінки селянки“ повинноб більше гордитись і величатись українське жіноцтво.

Ми маємо якусь дивну вдачу. Тоді, коли інші народи вишукують ріжних своїх людей і часом і тих найскромніших своїх письменників стараються зпопуляризувати та зробити з них „великих“ і „славних“ хвалячись тим, скільки то вони мають у себе талантів і визначних громадян, — ми українці не вміємо визначити і проголосити і відмітити навіть тих, що дійсно на те заслуговують. Часто навпаки стараємось вишукати і підкреслити, що той чи та з визначніших наших осіб не були українського походження, або відшукуємо старанно якусь іншу расу, за яку ми ту визначну людину моглиб відкинути в кут і не хвалитись нею. І робимо це не тільки за життя даної особи, а навіть і по її смерти.

Візьмім ось хоч би і ювілей Марка Вовчка. Письменниця признана не тільки нашими істориками літератури, але й прославлена в чужому літературному світі, жінка, яка ще в минулому століттї пішла шляхом емансипації, яка і в літературі і в громадському житті промощувала шлях для тих українок, що йшли її слідами значно пізніше. А чи загал нашого жіноцтва багато про неї знає? Чи з нагоди 30-их роковин її смерти відбулось багато академій, або бодай рефератів в її честь? Чи наше жіноцтво відмітило цей ювілей і постаралось бодай з тої нагоди звеличати цю письменницю, що так тонко відчувала і передавала у своїх творах страждання і радощі української жінки? Тай взагалі чи ми українки добре знаємо її твори, коли один з них увійшов навіть до французьких шкіл?

Але ще й інші думки насуваються при цій нагоді. Чи загалом знаємо ми і цікавимось та популяризуємо життя наших визначних жінок? Ось недавно ще вийшла книжка С. Русової — „Визначні українські жінки“, а розпродати наклад цієї цікавої для українок книжки було так страшно трудно, хоч і цікава вона темою і написана добре. А скільки то ще маємо ми визначних українських жінок про яких ніде й не писалось і не пишеться, хоч і життя їх та праця заслуговувалаб на те той приклад їх багато міг би прислужитись сучасним і майбутнім нашим діячкам.

Може цих кілька слів послужить як пригадка нашому зорганізованому жіноцтву та в пляни своєї культурно-освітньої праці вставлять вони і відсвяткування подібних ювілеїв, як ось 30-ті роковини смерти Марка Вовчка та ознайомлення з життям і працею наших визначних жінок взагалі. Х. К.

*) Наша редакція пригадала ці роковини на „Літературній сторінці“.

Балачки про моду.

ЗАЧІСКА.

Зі зміною загальної, цьогорічної модної „лінії“ прийшла значна зміна зачісок. Назагал наймодніші зачіски з часів ренесансу та р. 1800. Дуже модною до щоденного вжитку є зачіска зі зчесаним від ух і чола волоссям, аж на потилицю, де воно творить пишну корону з льочків. Ця зачіска в Парижі дуже поширена тому, що її легко зробити дома без помочі фризієра.

Але мода вимагає великої змінности у зачісках і пристосування зачіски до стилю сукні, так щоб усе разом надавало вигляду одного стилю.

Дуже різноманітними є зачіски до вечірніх суконь. Цьогорічна мода дозволяє при вечірніх зачісках багато ріжних оздоб. Найбільш улюбленими є квіти, чи то живі чи штучні. Ріжниця у прикрасі голови квітами тільки в тому, що живі квіти можуть бути і ріжнокольорові (скажім гвоздик рожевий та білий, або темно червоний і жовтий) тоді, як квіти штучні мають бути однотонні і навіть без листя. Вміщують ці квіти на ріжний спосіб. І низько, над самим ухом, і високо над чолом, і ззаду в льочках. Зустрічаються часом і цілі віночки з квітів, що особливо гарно прибірають кучеряві голівки молодих дівчаток.

Крім квітів багато у волоссі блискучих прикрас з імітації ріжного дорогого каміння. Ці оздоби у волоссі творять цілість з бранзолєтами, ріжними шпильками, кульчиками, брошками, „клямрами“ при поясі та на раменах або при вирізах суконок. Ріжниця в оздобами попередніх років, що цього року багато кольорових камінів, тоді як давніше були це імітації головно діямантів.

В зачісках щоденних все більше подибуємо довшого волосся, подекуди сплетеного навіть у коси.

Назагал мають пані цього року добирати собі індивідуально зачіску, бо підкреслення „особистости“ взагалі є прикметою цьогорічної моди, що помітно теж у способі „макіяжу“ (підфарбовуванню) обличчя, про що поговоримо іншим разом. Рита.

—o—

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Дня 18. п. м. витав клюб „Нової Хати“ та „Труду“ рідкого та дорогого гостя — Софію Русову. Кімната клюбу заповнилася вщерть членками та гостями. Святочний настрій піднесли перші слова шановної прелегентки, що привітала зібрану громаду від Жін. Національної Ради в Празі.

Темою вечора була постать Томи Масарика, недавно померлого чеського державного мужа. Референтка вийшла від першої своєї зустрічі з ним, подала коротку характеристику його, як людини і описала широко враження, що викликала його смерть у Чехословаччині. Цікаво було особливо почути про участь української еміграції в жалібному поході та похоронах. Для тієї ціли обєдналась уся українська еміграція, її похід був, як на емігрантські обставини, величавий. З глибоким зацікавленням слідкували присутні за словами бесідниці. На закінчення дякувала їй за участь п. Лідія Бурачинська і передала від імени клюбу китицю квітів.

Черговий понеділок буде присвячений знов подорожним споминам. Д-р Софія Парфанович розкаже про свої враження з Болгарії.

Господарські покази. В четвер. 14. ц. м. почули присутні про відживу вартість городовини. У клюбі „Нової Хати“ та „Труду“ П. Наталка Гаврих виказала при помочі діяграм її кальоричну і вітамінову вартість.

Практично перевела ладження вітамінових салат. Новиною були сирівки, що про них стільки говорять і пишуть. Тут уперше приглянулись присутні, як ладиться сирівка з моркви, капусти. Годиться до зимних мясив, але смакує також окремо.

Крім цього обговорила п. Гаврих салати з вареної городовини, як французьку; при помочі ріжних підлив (майонез, муштардова) можна її урізноманітнити.

—o—

Сторінка без політики.

Хто такий великий муфті Палестини.

Теперішні заворушення в Палестині звернули очі цілого світу на цікаву постать палестинських арабів, великого муфтія Палестини Хай Аміналя Гусейна.

Особливо став він популярною особою після того, як він скрився в мечеті Омара в Єрусалимі і тепер після своєї втечі.

Як відомо, великий муфті, якому Англія виплачувала кожного року високу платню, відіграв в останніх палестинських подіях визначну ролю. Побоюючись, щоб його англійці не арештували, скрився він до славного мечету Омара, збудованого на місці давньої святині короля Соломона.

В мечеті Омара.

Закони Ісляму не дозволяють арештувати, чи схопити людину, яка знайшла захист в мечеті. Англійська влада, яка могла силою вдертися до мечету й арештувати муфтія, не поважилася на таке, знаючи, що це сталоб просто гаслом до загального повстання і розізлилоб ще дужче арабів на англійців.

Муфті примістився в окремій тайній кімнаті, вирубаній у скалі. При дверях його скритки сторожило постійно 200 узброєних прихильників, так що кожна спроба арештувати муфтія стрінулась би з розпучливою обороною.

Англійська поліція берегла всіх виходів із мечету, одначе при помочі арабського населення, Хаєві Аміналеві Гусейнові не було так важко втекти.

Муфті і сер Герберт Семуель.

Великий муфті, політичний і релігійний вожд палестинських арабів — це справді цікава постать. Він — людина незвичайно фанатична, жадна влади і жорстока. В 1920 р. майбутній великий муфті, засуджений англійцями на 10 літ вязниці за організацію вбивств і грабунків, мусів утікати на Трансйорданію.

Сер Герберт Семуель, назначений відтак начальним комісарем Палестини почав вести політику примирення. Йому зладили список небезпечних людей, серед яких був теж Хай Аміналь Гусейн. Сер Семуель амнестіонував його та дозволив вернутися до Палестини.

Небавом після повороту Гусейна помер його брат, великий муфті. На становище муфтія було три кандидатури. Сер Семуель доложив усіх зусиль, щоб муфтієм став Хай Аміналь Гусейн, хоч він не відповідав ні своєю духовною освітою, ні чесністю ролі духовного керманича нації. Зусилля начального комісаря увінчалися успіхом. Та ставши великим муфтієм Гусейн перекинувся в головного організатора арабського руху, скермованого проти жидів та англійців.

Життєпис муфтія.

Хай Аміналь Гуссейн провів свою молодість не тільки в біді, а просто в нужді.

Загальну освіту дістав він у магометанській школі, відтак учився в коледжі в Каїрі. Підчас світової війни майбутній муфті опинився в турецькій старшинській школі і боровся на фронті проти союзних держав.

Після війни пішов він на англійську службу. Спершу служив він при поліції і якийсь час зачисляли його до співробітників „Інтеліджене Сервіс". Після убивства губернатора Єрусалиму сера Рональда Джонса виявилося, що в організації того вбивства брав теж участь Хай Аміналь Гусейн. Засуджений на 10 літ вязниці, як відомо, він утік.

Капітали муфтія.

Великий муфті користується не тільки величезним авторитетом серед мусулман. До його диспозиції є теж доходи з усіх мечетів, дарунки, спадщини і т. п., що дає 10 мільйонів франків річно.

На підставі палестинських законів муфті зобовязаний давати публічний розрахунок із видатків пороблених за ті гроші. Але в дійсності він вживає їх без ніякої контролі. За ці гроші купував він зброю, озброював цілі частини і організував терористичні секти.

Чародійний лік на подружню зраду.

Неодну жінку турбує питання, чи її муж справді пішов на конференцію, засідання або на збори, чи може десь на дансінгу зраджує свою жінку. Ці сумніви стають іноді притокою до тихих подружніх драм.

Одна італійка в Наполі створила свому чоловікові правдиве пекло заздрости не тільки вдома але і в бюрі. Вона перешукувала всі кишені свого чоловіка, всі шуфляди його бюрка і столика, щоб знайти доказ уроєної зради, або лист якоїсь любки. Свою недовірчивість посувала вона аж так далеко, що переводила формальне слідство, переслухувала співробітників свого мужа, щоб довідатися прізвища інтересенток, які приходять до її бюра. Всі зусилля чоловіка вилічити жінку з тої хоробливої заздрости, були безуспішні.

Тому не диво, що відітхнув він із полекшою, коли жінку покликали одного дня до недужої матері. Тішився, що хоч кілька днів зазнає солодкої волі „соломяного вдівця". Вже таки першого дня своєї самоти дав себе запросити на вечір до свого товариша. Якже неприємно счудувався він, коли вечером не знайшов у шафі свого смокінга. Як він не нашукався по цілій хаті — даремне. За смокінгом слід застиг. Рад не рад мусів зректися вечора. По недоспаній ночі, серед якої намагався він розвязати цю смокінгову загадку, повідомив рано поліцію, скермувавши відразу підозріння на служницю.

Та комісар поліції мав мабуть куди більше життєвого досвіду, мабуть із власного подружнього щастя, тому телеграфічно візвав жінку безталанного мужа до негайного повороту. Коли вечором жінка зявилася на поліції, ціла справа вияснилася.

Молода подруга заявила з найневиннішою усмішкою, що спалила смокінг мужа. Причиною цього вчинку була порада ворожки, до якої вона звернулась була за порадою, як забезпечитися перед зрадою свого мужа. Цей лік на подружню вірність був такий:

Спалити нове убрання підчас повні місяця з 13 зернятками кадила в півночі. Потім змішати з оріховим олійком і мастити тою мішаниною кожного ранку і сумерком галузку білої рожі, до якої мусить бути привязана карточка з іменем мужа. Імя має бути написане кровю молодого когута.

Після такого виснення комісар промовив молодій мужатці до розуму і вона обіцяла, що вже не буде дошкулювати своєю заздрістю мужові. Молоді погодились.

Направду людська легковірність, зокрема легковірність заздрісних жінок не має меж.

—o—

Шість „дочок" Ізидори Дункан.

Перед кількома тижнями минуло 10 літ від трагічної смерти Ізидори Дункан, яка як відомо згинула в трагічнім випадку в полудневій Франції. Шаль обкручений довкола шиї славної танцюристки замотався за колесо авта і вдусив її, коли авто рушило з місця.

Діти Ізидори Дункан, хлопчик і дівчинка згинули теж у нещасливім випадку. Авто, в якім дітей лишили без догляду рушило несподівано з місця, зїхало похилою вулицею, проломило барієру Сени і впало до води. Діти згинули. Ізидора Дункан ледви прийшла по тім випадку до себе. Лікарям вдалося просто чудом урятувати її від божевілля.

Славна танцюристка заснувала школу танців, в якій училося 20 молодих дівчат. Шість з них, яких артистка особливо полюбила, вона приняла за своїх дочок і дала їм теж своє прізвище.

Саме тепер французькі часописи пишуть, що сталося з тими дочками:

Тереса вийшла в Америці замуж за багатого антикваря. Вона має дві донечки і вчить їх теж танців.

Ірма вийшла замуж за адвоката, який боронив її інтересів. Вона заложила школу танців і продовжує в ній традиції своєї прибраної мами — Ізидори Дункан.

Ерика покинула танці. Вона живе в Англії і займається малярством.

Маргаріта вмерла від нагальної чахотки.

Темпль вийшла замуж і продовжує танцювати.

Остання Ліза Дункан, яка живе в Парижі і недавно приняла французьке громадянство, є найвірнішою наслідницею світлих традицій Ізидори Дункан. Вона вчить танців, виголошує виклади і старається виконувати якнайточніше завіт своєї прибраної матері.

—o—

БІБЛІОТЕКА МІДІНЕТОК.

7000 париських мідінеток рішили недавно відкрити свою власну бібліотеку.

Правда, в Парижі є чимало ріжних бібліотек направду багатих і вартісних, одначе париські мідінетки хочуть мати таки свою власну, на свій смак і до своєї вподоби підібрану бібліотеку. Твори до неї доберуть вони на підставі порад самих авторів, значить таких авторів, яких мідінетки люблять читати і з якими будуть вони вдержувати постійні приязні звязки.

Одна біда: грошей на купно книжок нема в мідінеток і вони рішили звернутись до всіх авторів із проханням прислати їм по одному примірникові своїх творів та одночасно твори інших авторів, які їм непотрібні. Із такою просьбою звернулися вони теж до ріжних критиків, які дістають тисячі повістей на рік і самі не знають, що з ними робити.

Напевно автори дуже радо погодяться на прохання мідінеток і пришлють їм бажані книжки, тому теж можна сподіватися, що нова бібліотека буде справді вартісна і багата.

—o—

ЩО БУДЕ З ГРАФИНЕЮ ВЕЛЬОПОЛЬСЬКОЮ?

Представниця польської аристократії графиня Вельопольська, що її несподіване арештування у Відні счинило чимало вітру, сидить у моабітській вязниці.

Німці запевнюють, що вину графині без сумніву зможуть доказати. Вона була буцімто спільницею баронесси фон Берг і Ренати фон Нацнер, на яких два і пів року тому виконали смертний присуд. Підчас їх процесу чимало говорилося про „таємничу польку", з якою обі засуджені та разом із ними якийсь Сосновський вдержували постійно звязки.

Ґестапо твердить тепер, що тою таємничою полькою була саме графиня Вельопольська.

Німецька влада запевнила польську, що графиню негайно звільнять, коли виявиться, що вона невинна. Одначе у відповідних колах зовсім не скриваються з тим, що на те нема великих надій. Куди більше даних є мабуть на те, що польську графиню постигне доля двох німецьких аристократок і що магдебурський кат відрубає і їй голову.

—o—

ТАЙНА ОДЕТИ МОРАН.

Ми вже повідомляли перед двома тижнями про таємниче щезнення малої школярки 7-літньої Одети Льоран із села недалеко Рен. Дівчинка, як кожного дня, вийшла до школи, але до школи не дійшла і до дому не вернулася. Всі розшуки родичів і поліції були безуспішні.

Щойно минулої суботи тайна до деякої міри виснилася. Гаєвий переходив полем недалеко дому, де живуть родичі малої Одети. Недалеко потоку, який туди пропливає, собака стала раптом порпатися в землі й брехати. Коли гаєвий підійшов ближче, побачив, що з землі і сміття виставала дитяча рука. Гаєвий прикликав жандармів. Трупа дитини відкопали і виявилося, що це було тіло малої Одети Льоран. Дитину хтось задусив, приголомшивши її перед ударом по головці. Тепер поліція клопочеться новою загадкою, а саме хто вдусив малу Одету.

Імовірно здогади, які вже давніше в цій справі висували, що дівчина стала жертвою садиста, покажуться правдивими.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Найбільша розгубленість — це лежати під автом і зівати на боки.

*

Щасливим можна назвати таке подружжя в якому одна сторона храпить, а друга не чує.

*

У трьох випадках може чоловік прийти до когось без повідомлення: коли він фаталіст, коли він бондзіст, або коли він ...свиня.

*

Найбільша терпеливість — це сидіти на шпильках і кашляти.

—o—

„Дім Лесі Українки“.

І на зборах „Союзу Українок“ і в ч. 19 „Жіночої Долі“ знову порушено питання про набуття дому Косачів у Колодежному на Волині, до якого вже пристала назва „Дім Лесі Українки“. А проте все нові нагадування про наш національний обовязок викупити цей дім для якоїсь культурної організації та зберегти його на память нащадкам не викликують почуття певности, що дім Косачів таки буде викуплений.

Джерела цієї непевности — виключно психологічні: не відчувається доволі сильного імпульсу, справа зводиться до спорадичних пригадок і пропозицій неокреслених форм, а газетні звістки, що хтось задеклярував на цю ціль 10 зол., хтось 5, а хтось ще має задеклярувати, — такі звістки не виробляють необхідного в таких випадках жертовного настрою.

Бо дійсно, якби справа викупу дому Косачів йшла й надалі в тому самому темпі та збирання грошей — в таких самих розмірах, то ледве чи ця дорога українському серцю памятка залишилася би в українських руках.

А потрібна така мала сума, як пару тисяч золотих! Навіть на волинські умовини сума мала. Маємо приклади, коли волинське українське громадянство спромогалося збирати більші гроші на подібні ж цілі. Знаємо випадок і то з вчорашнього дня, як і селяни і малозаможні інтелігенти, що живуть виключно з місячної мізерної платні, спромогалися на жертву десятків і соток золотих, коли справа торкалася власних громадських домівок. Гадаємо, що й у цьому випадку необхідні гроші булиб зібрані легко та швидко, якби справу поставлено як слід.

На нашу думку волинське жіноцтво (і не тільки жіноцтво!) повинноб більше зацікавитись викупом дому Лесі Українки. На Волині маємо немало людей заможних, які моглиб дати легко на це діло й поважніші суми. З певністю можемо сказати, що при добрій організації необхідну суму можнаб зібрати навіть до кількох днів.

Але для цього булоб бажано, щоб якась організація — чи то „Союз Українок“ чи якась інша — взялася за цю справу поважно, енергійно і давала моральну запоруку, що не скінчиться на своїх балачках. Приймання жертв різними організаціями та редакціями такої певности, не дають та передовсім не витворюють необхідної швидкости ділання.

З огляду на ріжні трудноші зі збірками на громадські цілі булоб бажано, щоб організація, яка візьметься (чи може вже взялася) за зреалізування думки про набуття дому Лесі Українки, відкрила конто в одному з наших поважних банків, а місцеві організації та поодинокі особи щоб занялись „ударною“ пропагандовою роботою.

І цього ще мало: треба визначити речинець, до якого вся сума мусить бути зібрана. І не тільки на набуття дому, але й на дальші видатки, звязані з приведенням його до належного стану та з доцільним його використовуванням.

Побоюємося, щоб, поки будуть вестися балачки, дім Лесі Українки не попав у невідповідні руки.

В. О.

Анархісти палять і рабують

ХІХОН.

Як подає Стефані, анархісти підпалили Хіхон у кількох місцях, повисаджували динамітом кілька будинків у пристані, зрабували магазини та помасакрували політичних вязнів.

У південній Франції причалило кілька літаків, якими деякі червоні старшини повтікали з Хіхону. Вони оповідають, що там панує невимовна анархія.

КАТАЛЬОНІЯ ТАКИ ПРИЙМЕ ВАЛЕНСІЙСЬКИЙ УРЯД З ОГЛЯДУ НА ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА ФРОНТІ.

Як подає Стефані, през. Компаніс заключив договір з прем. Негріном, на основі якого валенсійський уряд могтиме перенестись до Барсельони 24. ц. м. під умовиною, що він не нарушить автономії Катальонії.

До цього порозуміння дійшло на тлі неспокою серед червоних провідних кол з огляду на дуже важке внутрішнє і військове положення, що вимагає концентрації сил.

ЕПІЛЬОГ УПАДКУ МАЛЯГИ.

Слідчий суддя наказав арештувати б. міністра валенсійського уряду, б. шефа штабу міністерства та б. команданта південного фронту.

Всі три червоні генерали стануть перед судом як виновники упадку Маляги.

Хроніка Совітської України.

„ВИБОРЧА КАМПАНІЯ“ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

12. жовтня на Совітській Україні розпочалася так звана виборча кампанія в справі виборів до Верховної Ради СССР, що їх призначено на 12. грудня ц. р.

Як відомо, „парлямент“ СССР — Верховна Рада — складається з двох палат: нижчої — **Ради Союзу** і вищої — **Ради Національностей**. В цих двох місяцях повинно відбутися на Совітській Україні виставляння кандидатів у депутати до кожної з палат і „боротьба“ (принаймні так пишуть тамошні газети) з приводу цього.

Хто може виставляти кандидатів до Верховної Ради?

Виставляти кандидатів можуть тільки колективи, а саме: а) не нижчі від районових організацій: професійні, партійні (тобто тільки комуністичні), кооперативні, культурні та комсомольські; б) загальні збори робітників і службовців на підприємствах; в) загальні збори членів колгоспу і г) загальні збори червоноармійців по військових частинах.

Кого можна виставляти на кандидата?

Всіх, що не позбавлені прав за вироком суду і не є божевільні.

До цього треба додати, що совітське виборче право не знає цензусу осілости та національности, отже на Україні можна виставляти в кандидати (і то не тільки до Ради Союзу, але й до Ради Національностей) особу, яка не є українцем і ніколи не жила на Україні.

В який-же спосіб виглядає саме виставлювання кандидатів?

На загальних зборах висовують кандидатури, обговорюють їх і врешті намічають одного кандидата, про якого і подають до своєї окружної [illegible] заявою про його реєстрацію. Відмову окружної комісії зареєструвати кандидата можна заскаржити до центральної виборчої комісії, яка остаточно рішає. В разі згоди окружної комісії кандидата реєструють і спис[ок] усіх зареєстрованих в окрузі кандидатів опубліковують не пізнійше, як 25 днів до виборів.

Отже в який спосіб на загальних зборах зазначених вище колективів, майже виключно за участю комуністів, може бути виставлена на кандидата не тільки неблагонадійна особа, не тільки опозиціонер, а просто навіть людина небажана через ті або інші мотиви?!

А якби таке трапилось, то аж дві інстанції виключно з найнадійніших комуністів, призначених спеціяльно згори, без сумніву матимуть дуже багато засобів, щоб унешкодливити таку кандидатуру.

На виборах кожний виборець матиме до вибору справді декількох кандидатів, але кандидатів профільтрованих, певних, надійних, кандидатів уряду, отже він вибиратиме справді таємно, але кандидатів намічених цілком явно. Отже боротьба можлива тільки між кандидатами особисто, з виключенням, зрозуміла річ, навіть натяків на можливість боротьби якихнебудь напрямів, якоїнебудь ідеольогії тощо.

І цілком незрозуміла стає та, навіть офіційна, радість, яка ніби охопила все населення СССР з приводу цієї виборчої кампанії, з приводу близьких виборів. Хай вони будуть юридично найдемократичніші у світі, алеж що зміниться по них фактично? Адже вибрати можна буде тільки представників сучасного уряду й осіб, бажаних для нього; отже що можна буде додати до й так уже щасливого та радісного життя? Та хіба нічого!

А особливо нема чого радіти на Україні, де безумовно виберуть переважну кількість представників, що ніколи нічого спільного не мали з Україною.

Але коли радість не приходить сама, то її треба створити і її дбайливо творять там, у країні Рад, з приводу виборчої кампанії, з приводу майбутніх виборів.

Дуже знаменна річ, що виборчу кампанію розпочали тепер, менше ніж місяць до XX. роковин „великого жовтня“. Стільки говорили, стільки писали про ці роковини, а ось коли вони надходять, їх відсувають на другий плян, їх заслонюють виборчою кампанією, що саме припаде на ці роковини, заслонюють майбутніми виборами. Чому?

Тому, що святкуючи XX. роковини, треба підводити підсумки, чимсь хвалитись, пишатись... а чим саме?!

Так краще створити нервовий напружений стан з приводу чогось іншого, з приводу ви-

борів, і XX. роковини так і проминуть під димовою заслоною підготовлень до виборів.

Для уряду потрібні вибори. Цеж буде найяскравіша маніфестація, що це не окупантський уряд править Україною, а уряд, що його вибрало населення України на „найдемократичніших у світі" виборах!..

ПАМЯТНИКИ В ПОЛТАВІ.

В Полтаві, новому обласному центрі, почалася реставрація шведської могили. Реставрують також памятник на могилі Івана Котляревського. Під нинішній памятник підводять підмурок з однородного каменя. Верхню частину здіймають. Замість хреста встановляють розгорнутий папірус з барелефом та датами народження і смерти поета. Проектують також збудувати нові памятники: один на місці відпочинку Петра І-го після бою року 1709, другий письменникові Панасові Мирному.

ЧИ ЦЕ НА УКРАЇНІ?!

В середніх школах м. Сталіна не вистачає 42 учителів української мови. В середніх школах Новоселівки, Буденівки, Петрівки, шахти „Красная Звезда" (місцевости біля обласного центру Донбасу — Сталіна) вже 2 роки не вчать української мови та літератури.

ХОР СТАРИХ КОЛГОСПНИКІВ.

В артілі імени 12-річчя жовтневої революції Ново-Санжарського району зорганізувався хоровий гурток зі старих колгоспників та колгоспниць. Вже записалося 12 осіб: наймолодшому з них 65, найстаршому — 80 літ. Співатимуть давні народні пісні.

—o—

НОВИНКИ.

— **Повторення концерту** з нагоди відкриття памятника в 25-ліття смерти композитора о. В. Матюка. Дня 24. жовтня ц. р. в год. 19-ій відбудеться в малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5. III. поверх концерт, якого програму виповнять: мужеський хор „Сурма" і соліст Ю. Шухевич. Вступ за програмками. 1—2

— **Ощадні** господині роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів у **Кооперативі „Рій"**, Львів, вул. Руська 20. тел. 279-45. При гуртовій купні достава до дому. 1881 3—5

— **Чехословацька радіостанція в Кошицях** надасть у вівторок, 26. ц. м. українські народні пісні; в середу 27. ц. м. народні пісні учительського хору ужгородської округи і в суботу, 30. ц. м. концерт співачки Анди Остапчук-Науменко. Всі авдиції в год. 18.—18.30.

— **Вистава образів** арт. мал. І. Гриньковського з Кракова і Тереси Тишкевичевої відкрита в домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1., пов. II. щоденно від 10. до 15. год

— **Показ українського промислу в Тернополі.** Отсим повідомляємо, що в дні 7. листопада ц. р. влаштовується показ українського промислу в Тернополі. Українські фабрики, які не є зорганізовані в Союзі Купців і Промисловців, а які хотіли би взяти активну участь у цьому показі, нехай звернуться до Союзу Купців і Промисловців у Львові, вул. Гродзіцьких 1, де дістануть точні вказівки в цій справі. — За Комітет: Інж. Олексюк Іван, голова; Аксентий Дарія, секр.

— **На польонізацію краю.** „Товариство школи людовей" урухомило в літніх місяцях ц. р. на терені Східної Галичини та Лемківщини понад 1.000 літних півкольоній, в яких найшло приміщення понад 60 тисяч дітей. Крім того створило 23 приватні школи, а в найближчому часі створять 30 вселюдних шкіл. Збірка на цілі ТШЛ в дні 3. травня („дар народови") дала ц. р. 123.348 зол. В сокальському повіті дідичі пожертвували для ТШЛ в парцелях під будову „домів людових" та ін. біля 100.000 зол., а в равському повіті біля 30.000 зол.

— **Посвячення нового костела** відбулося в Джурині пов. Чортків. Акту посвячення доконав кс. Дзюбан з Бариша в приявії представників цивільної та військової влади, польського духовенства і поліції. На принятті гостей промовляли кс. Суда, староста д-р Качковський пк. Холєчніков, шкільний інспектор Інгльод і командант поліції кпт. Мрочковський.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. льотерії впали такі більші виграні: 50.000 зол. на ч. 83283. 5.000 зол. на ч. 144566. 2.000 зол. на ч. 21647. 1.000 зол. на ч. 105362 189026. 500 зол. на ч. 145576. 400 зол. на ч. 66214 121273 136337. 200 зол. на ч. 32178 44198 10840 116236 170743 185029. 150 зол. на ч. 150 4383 6183 10090 23918 31007 43278 45204 48881 55822 66422 71256 74172 86239 86400 89182 93803 93803 93937 100176 101214 135077 139038 143341 150900 170272 176614.

— **Польські втрати в листопаді 1918. р.** Польське товариство, що досліджує історію оборони Львова і східніх воєвідств, оголосило остаточний, опертий на науково-історичних дослідах спис поляглих у листопаді 1918. р. оборонців Львова. Цей спис виладила верифікаційна комісія союзу оборонців та інших польських організацій. Він обіймає 202 поляглих і ранених, що померли від ран.

— **Перед підвишкою комірного.** В міністерстві справедливости відбулася міжміністеріяльна конференція, на якій розглядали проект закону про охорону льокаторів. На конференції не було застережень проти проекту підвишки комірного і знесення охорони льокаторів. Зновелізований закон оголосять вже в найближчому часі в урядовому деннику.

— **Поділ вязнів.** Міністерство справедливости видало обіжник у справі поділу вязнів на категорії. Обіжник стверджує, що добро кримінальної політики вимагає поділу вязнів. Звичайно присуд першої інстанції містить вказівки, що на їх основі можна поділити вязнів. Суд має давати інформації, як повинен бути виконаний присуд. Інформації повинні діставати службовці вязничної сторожі та поліціянти, що ескортують вязнів на розправу.

— **Любовна трагедія.** В мешканні трамваєвого кондуктора Войтіха Дороша при вул. Бартосівної ч. 4 у Львові безробітний цукорник, 26-літній Роман Проциший застрілив свою наречену, 24-літню кравчиню Софію Моравецьку, родом із Кам'янки Стр., після чого відобрав собі життя. З полишеного листа виходить, що причиною жахливої трагедії була безробітність Процишина, задля якої Моравецька не хотіла вийти за нього замуж. Їхнє вінчання мало відбутися за чотири дні.

— **Львівська хроніка.** З магазину готових убрань Шапіри при вул. Личаківській 5. украли більшу кількість товару. — Поліція арештувала Юрія Табачишина і його приятельку Марію Садову, що під іменем „міс Меля" займалася ворожбитством. — У Клепарівському лісі пробував відобрати собі життя робітник Йосиф Ремський, одначе прохожі перешкодили йому в цьому намірі.

— **Краєва хроніка.** До хати Григ. Богдана, рільника в Біщі пов. Бережани увійшли якісь озброєні напасники і постріляли в руку його жінку Анну та сина Теодора. Домівники прогнали напасників, відібравши їм два кріси, а Анну Богдан відставили до бережанського шпиталю, де їй ампутували руку. — На Анну Бланцяк у Рихтичах напав у полі, як верталась із забави, Михайло Антоник і закинувши їй на голову куртку, зрабував їй жіночий годинник. — В Підзамочку пов. Бучач згинув 21-літній рільник Плавяк, придавлений мішком з бараболями, який здіймав із воза. — До домівки живця в Криниці дісталися злодії, розпороли залізну касу і забрали 2.000 зол.

— **Нові терени залізної руди.** На терені громади Тучапи ярославського повіту шлеські гути розпочали експльоатацію високопроцентової залізної руди. Денно добувають до 70 тон руди. платячи за тону по 100 зол. — Міністерство промислу і торговлі призначило поважні фонди на експльоатацію залізної руди в околиці Ясла.

— **Кости мамута на Волині.** Підчас земних робіт у Мирогощи пов. Дубно викопали кости мамута, а саме два кливаки ваги коло 35 кг., кілька добре збережених черенних зубів, кости передніх ніг, милиці, хребового стовпа і кілька ребер. Кости забрано до музею в Дубні.

— **Відгомін людового страйку.** Городський суд у Ланцуті засудив голову людової організації в Соніні, Бронислава Пташка, на два місяці арешту з припиненням на два роки за те, що приневолював купців замикати склепи в часі селянського страйку.

— **Дві матури в цьому шк. році.** Як відомо, в шкільному році 1937-8 буде остання матура учеників VIII. кл. старого типу. Виринає питання, що буде з тими учениками, які не здадуть іспиту зрілости, або яких взагалі не допустять до нього. Вони не зможуть ходити в найближчому шкільному році до II. кляси лицею, бо згідно з новою програмою навчання не будуть до неї якслід підготовані. В колах, близьких до м-ства освіти, згадують про два проекти: 1) створення спільних кляс для репетентів; 2) подвійну матуру. Перший проект є мало реальний у звязку з програмовими педагогічними та організаційними труднощами. Справа з другою матурою більше реальна. Отже згідно з цим другим проектом добрі ученики склали би іспит зрілости вже в березні 1938. р., слабші ученики щойно в травні 1938. р. Всеж таки і цей проект не розвязує справи репетентів.

— **Язва вовків у Карпатах.** Наслідком морозів, що нічю доходять до кількох степенів у горах, у селі Яблониця пов. Надвірна в одному тижні вже двічі напав вовк на худобу, що паслася на пасовищі. В суботу вполудне до загороди гуцула Тимка Онуфріяка закрався вовк і розшарпав козу. Тогож тижня граничний сторож із Поляниці на лісовій дорозі до схоронища під Хомяком натрапив на вовка, який сполошений втік. Сторож із Татарського просмику натрапив на вовчицю. Населення домагається облави з участю функціонарів надлісництва та граничної сторожі.

— **Гетто в гімназіях.** У звязку з лавковою системою у варшавських університетах почали агітувати ендеки за такою системою також у середніх школах. „Дзеннік Людови" звертає увагу, що було ясно, що ендецько-оенерівські елементи не вдоволяться введенням гетта у вищих школах, а вестимуть далі цю акцію. Ця акція набирає спеціяльного характеру у звязку із закидами, зробленими Союзові Польського Учительства, що він веде політику по школах.

— **За зневагу вчителя.** Підчас роздавання свідоцтв у гімназії в Тарнобжегу учениця 7-ої кляси Н. С. невдоволена з одержаної ноти, зневажила чинно гімн. вчителя. Проти учениці розвели слідство й розправа відбулася на виїздній сесії в Тарнобжегу. Ученицю засудили на два місяці арешту з припиненням кари на два роки.

— **Як можна втратити гроші в банку.** В одному варшавському банку промисловець Б. зложив 80 тисяч зол. Недавно він зголосився з чековою книжчкою, щоби виняти частину вложених грошей і з жахом довідався, що тих грошей вже нема. Доходження ствердили, що всі гроші хтось вибрав, предложивши фальшиві очевидно документи. Пошкодований виступив проти дирекції на судову дорогу, твердячи, що хтось із банку був у порозумінні з ошуканцем.

— **Напад на банк.** У Ченстохові до промислового кооперативного банку дісталося 5 вломників, що перетяли алярмові електричні дроти і взялися розбивати касу. Одначе їх сполошила приватна сторожа і вломники пустилися на втікача. Виввязалася густа стрілянина, підчас якої бандити прострілили сторожеві плащ. Поліція арештувала одного вломника, за іншими шукає.

— **Засудили лікарку на 3 роки вязниці.** Городненський окружний суд на виїздовій сесії у Скідлю розглядав справу д-ра Рещі Горфінкель-Цейтлін, що перевела недозволений захід. Її засуджено на три роки вязниці з даруванням половини кари на основі амнестії.

— **Невістка ограбила тещу.** Варшавська поліція займається справою сензаційної крадежі 10.000 рублів у золоті. До 70-літньої вдови Вікторії Пшитульської, що мешкала самітно, навідалась її невістка Ельвіра. Вона довідалась, що старушка має 10.000 рублів у золоті, які дістала у спадщині по своїм чоловіці. Невістка зладила для тещі вечерю, причому всипала до чаю якийсь порошок. Випивши чай, теща попала в стан цілковитого здеревіння. Тоді невістка забрала мішочок із золотими монетами і відійшла. Коли старушка очуняла, повідомила поліцію, яка арештувала невістку, одначе грошей при ній не знайшла.

— **Перемога Алехіна.** Як повідомляють із Ротердаму, в семій партії світового шахового мистецтва Еве-Алехінголяндський мистець піддався після 34 ходу. Дотеперішній стан Алехін 4. Еве 3 точки.

— **Еспанські діти бунтуються проти большевицьких опікунів.** Як повідомляє німецька преса, 400 хлопців з Еспанії, що перебувають у захисті біля Москви, збунтувалося, маніфестуючи проти поганих харчів і нелюдяної поведінки управи. Совітська влада вжила сили, щоби привернути порядок. Кількох хлопців, що були провідниками бунту арештовано.

— Бунт прокажених. В заведенні прокажених у Тоґілештех (Румунія) збунтувалися хорі і знищили ціле внутрішнє уладження. Поліція привернула порядок, причому у хорих знайшли багато зброї. Причиною бунту було те, що сторожа відставила одного прокаженого до заведення для божевільних.

—o—

Останні вісти.

ВТЕЧА ПРОВІДНИКІВ ЧЕРВОНИХ ВІЙСЬК В АСТУРІЇ.

РИМ, 21. 10. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє: Повний розгром червоних військ на астурійському фронті є справою кількох днів. Від учора артилерія національних військ бомбардує Хіхон. У районі Поля Лявіяна та Овієдо національні війська окружили червоні війська в гірських округах так, що спротив неможливий. **Команданти урядових військ в Астурії втікли на 5-ох большевицьких літаках з летовища Авілес під Хіхоном до Франції.**

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЖАБУСЯ", комедія на 3 дії Г. Запольської.

Сорок років тому ця песа зворушувала своєю сміливістю. Три жінки виступають у ній: одна, що виходить з дому, коли хоче і вертається, коли хоче, тоді як її ще молодий чоловік сидить під печею, читаючи газету; — друга жінка, що без облуди признається до систематичного обріхування свого чоловіка знаючи, що і він не каже їй правди, третя — тип суворої інтелектуалістки, що ненавидить компромісів, злісних закоханих і облудників. Коли до цього додати коротеньку цинічну промову посивілого добродія, що 26 років прикидався вірним для щастя своєї дружини, то можна уявити собі, як серед публики витворювався своєрідний настрій „конспірації".

Тепер діяльність типів і сцен із „Жабусі" рахне музеем, наче вся обстанова хати, де проходить трагедія та комедія напереміну. Не тому, що т. зв. поступ перемінив наші погляди на основні проблеми моралі, а тому, що на ці проблеми реагують інакші люди в інакшій формі. Песу Запольської грати нині такса́мо важко, як песи Чехова; в них треба відтворювати нюанси цілої атмосфери, зберігати пилинки настроїв, доводити глядача до такого стану, щоб він волів дивитися на перестарілі типи, ніж на добру театральну виставу. Сучасний театрал хоче більше сценічної інтриґи, більше несподіваних вузликів, ніж у таких сирих „клаптиках життя", що їх свідомо кидали реалісти з доби Запольської — та домагання сучасників не завсіди вищі від творів давніх письменників.

У відновленій песі Запольської ми мали нагоду подивляти чудово відтворену обстанову старомодної кімнати з усіма столиками, консолями, фотографіями, парапниками, начеб усе це оповив задушливий настрій плюшу. Заголовну ролю відограла дебютантка для нас Анквічівна-Шийковська — свобідно і цікаво; першорядний тип, повний індивідуальности дала І. Гурська, і дуже вірний, у стилю епохи Г. Ханецька; чоловіка грав дуже добре Гутнер, батька з темпераментом і гумором Махальський. **м. р.**

—o—

✝ Посмертні згадки.

АНТІН АНТОНОВИЧ, агроном Філії Т-ва „Сільський Господар" у Підгайцях. Бл. п. А. Антонович уродився в 1902. р. у Станиславівщині в сімї священника. Середню освіту побирав у Станиславові та у Львові (1912—1922). В часі визвольних змагань як 17-літній учень бере живу участь в УГА, де разом з українським військом переносить усі тягарі і лиха (тиф) війни. По укінченні війни кінчить середню школу та вступає (1923. р.) до Української Високої Технічної Школи у Львові. В 1935. р. продовжує студії у Львівській Політехніці (відділ рільничий). Тодіж основує кружок студентів-рільників при Т-ві „Основа". Як студент працює в Т-ві „Сільський Господар", в початку при філії „Сільського Господаря" в Теребовлі (1929) та в Централі, відтак як повітовий агроном при філії „С. Г." в Журавні та вкінці в Підгайцях.

Злидні війни підорвали його здоровля. Одначе бл. п. А. Антонович не звертав уваги на своє підірване здоровля і як працівник на суспільно-агрономічній ниві до останніх днів свого життя був відданий праці для двигнення рільної культури та поправи господарського добробуту села. У праці був солідний, діловий, енергійний. Серед селян-хліборобів та товаришів праці тішився загальною симпатією. Та — на жаль — недуга зломила його захитаний організм і дня 20. жовтня ц. р. на 35-ім році життя розпрощався він передвчасно з цим світом.

Нехай Рідна Земля, для якої він віддав своє молоде життя і в обороні якої крівавився в рядах УГА, буде Йому легка!

—o—

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

В справі орхестри при кружку „Р. Ш." в Колпці. Вже від довшого часу давався в Дрогобиччині завважити брак дутої орхестри, через що на більші національні імпрези, здвиги, свята чи фестини треба було спроваджувати таку орхестру зі Стрия або Синевідська. Правда, тому кілька років повстала така орхестра в Бориславі, одначе через слабе вивінування та злу організацію вона розпалася в дуже короткому часі. Аж у листопаді 1936 р. село Колпець відважилося зорганізувати при місцевому кружку „Рідної Школи" дуту орхестру, спровадити з Калуша диригента п. Миколу Когута й закупити муз. інструменти на суму 2.000 зол. Основники орхестри виходили зі заложення, що така установа причиниться з огляду на свою атракційність до розбудження й поширення національної свідомости серед громадян дрогобицького повіту, де донедавна великі впливи мали комунізуючі й радикальні чинники. І справді — ціль свою кружок „Р. Ш." в Колпці осягнув. Майже всі більші нац. імпрези та свята, влаштовувані цього року в Дрогобиччині, відбувалися при співучасти нашої орхестри. Досить буде згадати, що в літньому сезоні вона виступала 20 разів. Грала також на похоронах національних діячів. — Дня 3. жовтня ц. р. згодив п. Юрко Цобоп з другим, незнаним нам чоловіком нашу орхестру на похорон якогось Р. Сушка з Болоховець за 40 зол. Коли наші музиканти приїхали на означену годину на місце, де мав відбутися похорон, відразу завважали, що на похороні нема священника, тому хотіли зверлути завдаток, щоб не грати на безбожницькому похороні. Але тут сталося щось несподіване. Червоні наймити, терроризуючи молодих музикантів, примусили їх грати. Щоб на будуче не повторився подібний скандал, кр. „Р. Ш." в Колпці постановляє, що при похоронних замовленнях завсіди вимагатиме посвідки від місцевого пароха, а при національних імпрезах посвідки від місцевого кружка „Р. Ш." або іншої нац. установи. Лише в такий спосіб можна буде оминути прикрих випадків, як то було і на похороні В. Сушка в Болохівцях. — **Виділ кружка „Р. Ш." в Колпці.**

СТАНИСЛАВВІ.

Місяць ощадности в нашому місті. Заходом філії Союзу Українських Купців і Промисловців та станиславівського промбанку „Народній Дім" відбулися у Книгинині-Кольонії "реферати в читальні „Просвіти" про українське купецтво й ремісництво та вагу ощадности. По рефератах відбулась оживлена дискусія, яка вказувала на те, що громадянство як слід розуміє вагу здобування міста. Чергові реферати відбудуться на інших передмістях, опісля і в місті.

Нова станиця. На днях отвирають інж. Бачинський та п. О. Щурківна нову робітню, першу цього роду (й одиноку) в Станиславові, в якій найде заняття знову кількох молодих людей. Фірма матиме назву „Трікотс" і, як сама назва вказує, виробляти буде артикули воліччкові. Появу цієї робітні привітає громадянство з вдоволенням і безперечно підтримає її матеріяльно й морально. Новій станиці бажаємо якнайкращих успіхів.

З життя читальні „Просвіти" у Книгинині-Кольонії. Колиб хтось хотів шукати потвердження на це, що вперта, повна посвяти й ідейности праця гуртка людей може „гори перевертати" — нехай потрудиться до читальні „Просвіти" у Книгинині-Кольонії. Всі хіба ще пригадують собі, як рік тому виглядала домівка читальні, яке прикре враження робила стара „рудера" на „курячій ніжці". Нині читальня вже у власній гарній домівці, та ще й гроші від льокаторів бере. Якже до того дійшло? Виділ читальні здавав собі докладно справу, що коли не придбає гарної домівки, в якій свобідно можнаб розвинути широку діяльність, то життя на Кольонії вперед не піде. Знав виділ про це, та якось не було відваги рішитись на першу акцію. Тоді знайшовся гурток людей, який поставив собі за ціль роздобути якимсь способом фонди і з них вибудувати або купити відповідну для читальні домівку. Гурт тих людей це: пп. Березовський, Петрицький, Савак і Кудло. В короткому часі запевнили собі ті люди відповідні фонди через зобовязання громадян цілого міста і відтак закупили гарний дім, що складається з 4 кімнат на партері та 3 кімнат на поверсі. Ціна купна (з ремонтом) дійшла до 11.000 зол. Нині читальня **без сотика довгу** і навіть задумує на площі побіч домівки вибудувати велику театральну салю, брак якої на Кольонії ще дуже всі відчувають. Не сумніваємося, що впертість і завзяття згорі названих, як і цілого виділу, доведуть до того, що за 2—3 роки аматорський гурток читальні буде ставити песи у своїй власній салі. Придбання просторої чотирокімнатної домівки (3-кімнатний поверх займають льокатори) оживило відразу все життя на Кольонії. Бо в домівці знайшли приміщення теж кружки „Р. Ш." і „Союз Українок". Зросло відразу зацікавлення широких кругів громадянства, а молодь, що досі душилася в собі, не маючи змоги зужити якслід усієї молодечої енергії, по придбанні домівки розгорнула широко свої крила. Аматорський гурток працює над виведенням пятьох пес, щоб опісля щонеділі ставити іншу. „Молода Просвіта" під проводом дир. Петрицького розвивається якнайкраще. Велике зрозуміння для просвітянської ідеї виявляє ремісництво, що його підчеркнуло особливо в переводженні ремонту домівки. Для ілюстрації наведемо декілька цифер: вималювання 4 кімнат коштувало 21 зол., інсталяція електричного світла в цілому домі коло 80 зол. Квоти ці смішно малі та вказують лише на ідейність тих, що ті роботи виконували. В читальні на Кольонії кипить життя. Праця згорі названої чвірки видала гарні овочі і тим людям належиться щира подяка. **Виділ.**

—o—

Спорт.

ЛЕЩЕТАРСЬКА ЗАПРАВА.

В неділю 24. ц. м. Карпатський Лещетарський Клюб починає суху, осінню лещетарську заправу. Заправа буде відбуватися на площі С.-Б. та триватиме 6 тижнів. У програму заправи входить теоретична і практична підготова до лещетарського сезону. Переводитимуть заправу тричі в тиждень, а саме: в неділі від год. 9.30 та у вівтірки і четверги від год. 15.30. Перша година заправи відбудеться в найближчу неділю в год. 10.

На чергову неділю 31. жовтня К. Л. К. організує **осінній біг навпростець.** Подробиці про цей біг подамо пізніше.

С. К. РУСЬ (ХУСТ) — СК. КОРОЛЕВЕЦЬ н. Т. 3:1 (1:1).

Мистецькі змагання рішали одночасно і про першенство в турнірі „А-Зету". Переможцем турніру вийшла кращим відношенням воріт перед СК. Бескид (Севлюш) Русь з Хусту, яка теж веде в осінній рунді підкарпатської жупи з 4 пунктами і відношенням 7:1 перед Бескидом і Королевою н. Т. Ці останні змагання розіграла Русь (Хуст) на грищі в Королеві.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 15. жовтня 1937. Р. VI. Ч. 20. Зміст: Рідна Школа. — Франц Коковський: Дві стріні. — Важливе поле. — Теодор Руснак: Румунська шкільна тягнення влади. — Теодор Руснак: Румунська шкільна політика на Буковині — а дійсність. — Д-р П. Біланюк: Значіння виховання. — Марійка Садівничка: Дитячий садок та садок і садівничка. — Відновлення Рідної Школи. — Мр А. Тони: Дитячі садки в Кочечині. — Як виховують японські матері? — † Михайло Корчинський. — Загальний Зїзд Р. Ш. — Бібліографія. — Ріжні вісти. — Додаток: Д-р Осип Філяс: Школа та поширення гасел гігієни серед громадянства. — Д-р Володимир Січинський: Ужиткове мистецтво в системі мистецького виховання.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиальгокольного й протинікотинового руху. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 10. Зміст: Україна на XXI. Міжнародньому Протиальгогольному Конгресі. — Над чим радив і що вирішив останній Протиалькогольний Конгрес? — Ярд.: Українська жінка мусить стояти на варті відродженецької ідеї. — Помер Великий Абстинент. — Ріжне

На допомогу студентству.

Виказ жертв на допомогу українському студентству, зложених від 9. до 19. жовтня ц. р.

Красвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конта Комітету в Промбанку (ч. 140) і Центробанку (ч. 13000) наспіли від 9. до 19 жовтня ц. р. отсі жертви на допомогу українському студентству:

Одноразові датки в зол.: Центросоюз, Львів 500, Земельний Банк Гипотечний, Львів 200; Достава, Львів 25, Сільський Господар, Львів 20; Михайло Гресько, Глинини 10; Кооп. „Своя Поміч", Миколаїв н. Дн. 10, Марія Пенейківна, Львів 5; Каролина Палейко, Львів 5; Олена Горницька, Білич п. Ст. Самбір 5; Василь і Марія Яцульчаки, Синєвідсько Вижнє 5; Войнаровська Степанія, Поморя 3; Лотоцька Степанія 2; дир. Шмата Василь, Чортків 3; інж. Трачук, Чортків 2; Вербицький Зенон, Чортків 0.50, Шиптковська, Чортків 0.70, дир. Кос, Чортків 1, Пігути, Чортків 1.50, м-р Яр. Оробець, Чортків 1; проф. Цвех, Чортків 0.50; С. Маньовська, Чортків 0.50; Збірка на дансінгу Союзу Українок, Чортків 2.10; З вистави преси на допомогу студ., Чортків 18.32; О.С.У.К., Чортків 5; Михайло Константинський 2; Угрин Дмитро 5; І. К., Варшава 5; о. Бартків Василь, Стопчатів 5; Преосвященний Кир Никита Будка 50. — **Разом 893.12 зол.**

Щомісячні датки на р. шк. 1937-38: РСУК, Львів 100; Вас. і Мер. Яцульчаки, Синевідсько Вижнє 5; дир. Шмата Василь, Чортків 1; дир. Петрицький, Чортків 0.50; Олеськів, Чортків 0.50; Телепко Іван, Чортків 0.50; дир. Тофан, Чортків 1; проф. Цвєх, Чортків 0.50; проф. Кріса, Чортків 1; Волощуківна, Чортків 1.20; Ліда Маньовська, Чортків 1; д-р Синенький, Чортків 4; Пашсева, Чортків 1; д-р Електрович, Чортків 2; д-р Хичій, Чортків 1; „Залізний Базар" Чортків 0.50; Галантерія „Надя", Чортків 0.50; Беднарський, Чортків 0.50; Селянська Мануфактура, Чортків 1; о. Кость Гаприла, Чортків 0.50; Фотографічне Заведення, Петрицький, Чортків 1.50; Пігути, Чортків 1; д-р Росляк Михайло, Чортків 2; Андрій Шмата, Чортків 1. **Разом 128.70 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складає Комітет щиру зодяку.

За Президію Красвого Комітету Допомоги Українському Студентству:

Д-р Павло Цимбалістий, голова **Д-р Константин Чехович,** секретар.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.
Субота 23. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".
Субота 23. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
22. X. Жайворонок.
23. X. Гими нужди.
24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

Бюро Тірна:

Нині, в пятницю, 22. ц. м. відбудеться в салі Польського Музичного Товариства концерт японської артистки Чіке Гара. Початок в год. 8.15 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній поганин", „Клопоти спортовця".
ҐРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапади" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пізнання загибелі"
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паташоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камеліова дама".
ПАКС: „Додик на фронті".
ПАЛЯС: „Зоря Рівієри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Алярм у ночі", „Ню-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трувка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 22. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Концерт Шумана і Корнеліюса, спів, форт., 20.10 Вес. концерт, 21.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 17.20 Форт. рецітель Белі Бартока, 17.45, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.15 Форт., 17.00 Для дітей, 19.25, 22.00, 23.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Весела комедія з муз. і співом, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. вєлтіна, 15.15 Дїточі пісні, 18.00 Комп. концерт Вальт. Німана, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Рецітал на альтівці, 20.40 Розр. музика, 21.00. 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера, ПРАҐА 16.30 Квартет, 19.30, 20.00 Популяр. концерт, РАДІО ПАРІ 20.00 Пісні 20.30 Хор. совєти, 21.30, 22.00 Фр. і англ. гумор, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Дантон" ком. Форшана.

Субота, 23. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.15 Дівчата співають і грають. 20.10, 21.00 Хай живе добрий гумор, 22.30 Танк. музика, БРНО 20.15, 21.00 „Веселі заручини" оп. Моляра. БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 18.00 Розр. концерт, 22.00 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 19.10, 20.00 Військ. орх., 20.25, 21.00 Вес. муз. вечір, 21.445, 22.00 Форт., 23.00 Циг. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 21.15 Вес. авд., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00, 19.40, 20.40 Легка і розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАҐА 16.50 Театр для дітей, 17.50, 18.00 Концерт орх. і сол., 19.35 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 22. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл, 11.40 Арфа і флет, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кінець війни, словно-муз. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00, 19.35 „Ольбрахтові лицарі", Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Білі хусточки" казка для молод. дітей, 16.00 Гутірка з хорим, 16.15 Весело і сентиментально, Концерт кварт., 16.50 Гутірка, 17.00 Освіта сусп. робітників, 17.15 Концерт солістів: форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Марші та хори, пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Дожиґіття" ком. Ол. Фредра, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: орх., форт.; у перерві в год. 21.00 Веч. денник, гутірка, 22.50 Останні вістки, 23.00 „Форт. гутірка", пісеньки з пл.

Субота, 23. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Тенор Ж. Тіль у дуеті і сольо, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт, Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господ. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт війська. орх., 16.50, 18.45, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Одна любов Юл. Словацького, 17.15 Скрипка, форт., 17.50 Наша програма, 18.00, 18.30, 19.55 Спорт, 18.10 Хор. концерт, 18.15 Сестри Тріяс співають, пл. 18.35 Для села: Гавове поготівля села, Актуальна хліб. гутірка, 19.00 „Вузькі неуки" обр. для дітей Б. Герва. Поляки в Румунії, 19.50 Культ. життя в столиці, 20.00 Концерт мандолиністів, гітарове тріо, сопран, баритон, 20.45 Веч. денник, 21.00 Танкова музика, 21.45 Спаситель, скеч, 22.00 Орх. концерт, тенор, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Програма на завтра, 23.05 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 21. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·10, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·15—17·65, Франки швайцарські 122.15—121 35, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99 80, Корони ч. 17 80—16·80, Кор. дан. 117·49—116 65 Кор. норв. 132·25—131·30, Корони шв. 135·75—134·75, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64 —11·20, Марки нім. 125 00 — 119·00, Шилінги австр. 98·00—97 00, Тель Аві 26·20 —25·90, Марки нім. срібні 131 — — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55 13, 55·38, 55·38 4 поз. інв. 1 ем неност., 2 ем. 69·00, серія 82·25, 5 залізн. 60·25, 4 прем. дол. 38 50, консол. 58·50, 58·75, 58 50, дві ост. др.

Папери

Банк Польський 106·00 Цукор 34·50 Вугіль 23 25, 23·00, Ліляпоп 30·75, Моджеів 10·00, Островець 25·50, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 21. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вид. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Товариство абсольвентів Торговельної Школи Т-ва „Рідна Школа" у Львові подає до відома, що з днем 1. жовтня 1937 р. домівка Товариства міститься при вул. Курковій ч. 14а II. поверх (Торговельна гімназія). Сходини членів відбуваються що тижня, в понеділок і четвер від год. 19—21-ої. — За Управу Товариства: Гнат Бійовський, голова, Осип Федій, секретар. 1910

Хто з милосерних сердець поможе жінці оплатити такву курсів, яких покінчення дасть їй змогу заробити на прожиток, зволить ласкаво надіслати жертву до Адміністрації „Діла" для „Юлії". 2-3

Замість повідомлень про своє вінчання Ірина Сліпа і Ярослав Крушельницький складають 20 зол. на Рідну Школу.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 450.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.